

Szentandrás Híradó

ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

2000. július

Ára: 62 Ft

VI. évfolyam, 7. szám

A TARTALOMBÓL

A boldogabb családokért	2. oldal
Református gyermekhét	3. oldal
Emléktábla az áldozatkész orvos tiszteletére	4. oldal
Régi történet	5. oldal
100 éve született Passuth László	5. oldal
Nemzeti dicsőségünk	6. oldal
A szentandrás harangok	8. oldal
Gyermekvédelem helyi szabályozása	9. oldal
Népszámlálás	9. oldal
Bejelentett belvízkárok támogatásáról	9. oldal
Hitelnézőben	12. oldal
Levél érkezett a szerkesztőségbe... ..	12. oldal
Suli-hírek	13. oldal
Anyajegyből is lehet rák?	14. oldal
Kullancs okozta betegség - Lyme-kór	15. oldal
Köszönet a sok-sok mindenért	15. oldal
Sport	17. oldal

Szabó Lőrinc

Iszonyodva nézlek, áldott kenyér

Iszonyodva nézlek, áldott kenyér,
jóságos tested most fehér
kísértet - és nő - színt, alakot
cserélve - Kenyér, jaj, gyilkosod

vagyok! - Te is éltél! - A kép rohan,
tárult mezőkre, boldogan.
- A kép! most visszafelé! - keserű
átváltozások, -- És te, gyönyörű

kalász, kalászok tengere,
magyar nyarak gyapja, fűszere,
tenger társaddal előttem állsz,
gyilkosod gyilkosa, Király, Kalász!

Kalász, kalász, arany áradat,
rohamra indult vetések. - A szél dagad,
felém hajt - rám nősz - elborít
e habzó zizegés, és kivirít

porló testemen az iszonyu nyár
hullámhadserege, dús határ.-
Már végtelen tábla a falat kenyér:
szemekre szakadt s minden szem él,

külön akar élni, győzelmesen. -
Jaj, én milliók életét eszem
s - megfúlok! - bennem százezer
élrabolt élet bosszúja tüzel,

száz - millió! - Jön, zúg, kacag,
gyökerük - érzem - torkomba tapad
s tiport testemen arany tengerek
ős dalait hintázzák a szelek --

A BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT!

A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele a hívekhez és minden jóakarátú emberhez a házasságról és a családról Magyarországon

36. Az idősök csoportjához tartozik a legtöbb *egyedül élő ember*. Az *egyszemélyes háztartások* száma hosszabb ideje megszakítás nélkül növekszik. 1980-ban még csak minden ötödik, 1996-ban már minden negyedik háztartás tartozott ezek közé. A népesség egytizede él ma egyedül. Közülük a fiatalok aránya mindössze 9%, a középkorúaké 33%, az időseké pedig 58%. Jelentősen megcsappant a több családból álló háztartások száma is. Ezek az arányváltozások azt a folyamatot jelzik, hogy a fiatal családok egyre ritkábban laknak együtt az idős szülőkkel. Az egyedül élők közül a legnehezebb helyzetbe azok az elmagányosodott öregek jutnak, akik elvesztették legközelebbi hozzátartozóikat, gyermekeiket, vagy azok magukra hagyták őket. Sokuk napi megélhetési gondokkal küzd, nem tudják fedezni a legfontosabb kiadásait, például gyógyszereiket sem; mások rendelkeznek ugyan a szükséges anyagiakkal, szenvednek azonban a magánytól, az elhagyatottságtól.

37. A családok 16%-ában egyetlen szülő neveli a gyermeket vagy gyermekeket, az esetek 84%-ában az anya. Az ilyen családok százalékaránya az utóbbi évtizedekben mintegy másfélszeresére nőtt (1970-ben még csak 10% volt, 1980-ban 11%, 1997-ben pedig már 17%). A *gyermeket egyedül nevelő anyák és apák* száma 1980-ban 300.000, 1996-ban viszont már 402.000 volt; a házasságra épülő családok száma 1980-ban 2.450.000 volt, 1996-ban kétszázezerrel kevesebb, 2.235.000.

38. Nem házasságra, hanem *élettársi kapcsolatra* épül a családok mintegy 7%-a (nem számítva családoknak az egyneműek együttélését). Arányuk a fiatalabb generációban lényegesen

nagyobb. Ők az átlagosnál megengedőbben vélekednek kapcsolatukról és a házasságon kívüli gyermekvállalásról: nem látnak különbséget közte és az egyházi vagy polgári házasságra épülő családok között. Az élettársi kapcsolat gyakoribb azok között, akik nem ismerték az apjukat, és azok között is, akiknek a szülei maguk is így éltek. Háttérben gyakran egyéni és családi problémák, a társadalomba való beilleszkedés zavarai állnak. Kétségtelen azonban, hogy ezek a kapcsolatok is bizonyulhatnak szilárdnak. Egy részük ezt a házassággal egyenértékű, tartós kapcsolatnak tekinti, bár elutasítja mind az egyházi esküvőt, mind a házasságnak a jog és a társadalmi nyilvánosság által szabályozott, hagyományos intézményét. A tapasztalatok szerint gyakran partnerkapcsolattal kezdődik az együttélés, s csak később kötnek házasságot. Egy részük a kényszerítő külső körülmények miatt dönt így, más részük azért, hogy előbb „kipróbálja”, kapcsolatuk alkalmas-e a házasságra. Ennek következtében az élettársi kapcsolatok jóval bomlékonyabbak, mint a házasságok.

39. Az *élettársi kapcsolatok termékenysége* alacsonyabb, mint a házasságoké. Korábban a házasság előtt együtt élő párok igyekeztek legalább a gyermek megszületése előtt házasságot kötni. Az utóbbi években már kevésbé törekszenek erre. Az élettársi kapcsolatok terjedése a termékenység további csökkenését és az egyszülős, csonka családok arányának növekedését vetíti előre, ennek következtében károsítja a társadalom testi-lelki egészségét, és növeli a szociális kiadásokat. 1997-ben az összes születés 24,8%-a származott nem házas nőktől, 1990-ben ez a szám még 13% volt. A 20 évesnél fiatalabb anyák gyer-

mekeinek több mint fele születik házasságon kívül, a 20-24 évesekének 25%-a.

40. A házasság kötelek megglazulásának egyik okát a *fiatalkori nemi kapcsolatok* terjedésében látjuk. A modern kor szexuális ideológiái azt hirdették, hogy a házasság előtti nemi kapcsolatok szükségesek a kiegyensúlyozott házasságok létrejöttéhez, és hogy a házasság előtti nemi élet elterjedésével majd tartósabbá és kiegyensúlyozottabbá válnak a házasságok. A tények ennek ellenkezőjét tanúsítják: a házasság előtti nemi élet elterjedésével csökkent a házasságok tartóssága. Aki fiatal korában elfogadja a média által gyakran sugallt folyamatot, hogy egy futó szerelmi kaland gyorsan testi kapcsolathoz vezethet, vagy aki megszokja, hogy a másik nemű emberben elsősorban saját szexuális igényeinek kielégítőjét látja, az kevésbé lesz képes házasságában az elmélyült szeretetkapcsolatra és a tartós hűségre.

41. A „házassági kedv” méréséklődése és a válások számának növekedése a házasság intézményének gyengülését jelzi. Pedig a család volt az az intézmény, amely éppen a 20. században a legnagyobb segítséget nyújtotta az emberek számára a túléléshez. A szűkebb és tágabb (rokonsági) család volt az emberi szolidaritás, a kölcsönösség, a gondoskodás, a törődés, a gyengédség és a szeretet kifejeződésének legfontosabb színtere. A 90-es évekre azonban a rokoni kapcsolat-rendszerüket elvesztő családok nagy része már társadalmi gondná válik - a válás, a „csonka” családi állapot, a fiatalkori beilleszkedési zavarok, a mentális betegségek növekvő előfordulása miatt. A gyermek születése az elszigetelődött családfórmában élő házaspár számára napjainkban néha már akkora teher lehet,

hogy némelyik család nem tudja ezt károsodás nélkül viselni.

1.3.2. *A gyermek a családban*
42. A magyar társadalom a *gyermeket értéknek*, szülei számára a boldogság forrásának tartja. Egy 1991-es nemzetközi felmérés azt mutatta, hogy több ország közül Magyarországon volt a legmagasabb (87%) azoknak az aránya, akik szerint jobb azoknak, akiknek gyermekei vannak. Egy 1995-ben végzett vizsgálat megerősítette a korábbi eredményt. A többség a kétgyermekes családot tartja ideálisnak, de népszerű a háromgyermekes családmódel is (ezt 1997-ben a lakosság 62%-a tartotta jónak.) Nagyon kevesen vannak, akik a gyermektelenséget eszményítik. A gyakorlat azonban többnyire mást mutat, mint az említett felmérések. Jóval kevesebben vannak azok, akik valóban szívesen vállalnak egynél több gyermeket. A többgyermekes családokat pedig gyakran csodálkozás, olykor értetlenség, sőt gúny veszi körül. Sajnálatos, hogy még az egészségügyben dolgozók is nemegyszer a gyermek vállalása ellen hangolják a hozzájuk forduló kismamákat.

A közvélemény által ideálisnak vélt gyermekszám Magyarországon folyamatosan csökken. A 18-29 éves fiatalok között pedig - az 1991. évi adatok szerint - még alacsonyabb, mint a lakosság átlagában. Megjelent az a nézet is, hogy a gyermek léte akadályozza az érvényesülést. Egyes társadalmi csoportokban a 30%-ot is eléri azok aránya, akik ezt a véleményt képviselik. A vizsgálatok szerint a gyermekszámot elsősorban nem a szülők anyagi helyzete határozza meg, hanem az, hogy nehéz élethelyzetben a házastársak mennyire számíthatnak egymásra. A bizonytalan megélt élettársi kapcsolatokban és a labilis,

válásra számító házasságokban lényegesen alacsonyabb a gyermekszám. Az élettársi kapcsolatokban átlagosan csupán fele annyi gyermek születik, mint a házasságokban, viszont sokkal gyakoribb a nem kívánt terhesség.

43. Az általános tapasztalat szerint a kívánt gyermekszám (átlag 2,0-2,1) alatta marad a végül ténylegesen megszületett gyermekek száma (átlagosan 1,3 körül). A szociálpolitikai intézkedésekkel

sikerülne csökkenteni a gyermekvállalással járó anyagi nehézségeket, várhatóan közelebb kerülénk mind a kívánt, mind az ország népességének megmaradásához szükséges gyermekszám (2,1-2,3) eléréséhez. Ez azonban önmagában még kevés ahhoz, hogy a *gyermekvállalási kedv növekedjék*: ennek érdekében a társadalom egészének összefogására, értékrendjének átalakítására lenne szükség. Tapasztalatunk szerint az elkö-

telezett hívők másoknál több gyermeket vállalnak, és ezt örömmel teszik.

A születéseknek már eddig is alacsony száma az utóbbi időszakban tovább csökkent: 1997-ben az ezer főre jutó születések száma 10 alá esett, pedig 1970-ben még 14,7 volt. A természetes szaporodás 1970-ben még 3,1/ezre fő. 1988 óta a népesség folyamatosan csökken: 1997-ben az ezer főre eső fogyása 3,8. A termékenység Magyarországon békeidőben

még sohasem süllyedt ennyire alacsonyra, mint most. A *népesség fogyása* a nem túl távoli jövőn belül tragikus és szinte visszafordíthatatlan folyamattá válhat az elöregedés következtében. Ezért is fontos, hogy a társadalom nevében az állam is segítse a gyermekvállalást, és erősítse a tartós kapcsolatra nagyobb esélyt adó házasságokat.

(folytatjuk)

ANYAKÖNYVI HÍREK HALÁLOZÁS

Római katolikus szertartással eltemetett halottaink:

BABÁK MATYÁS, Széchenyi u. 18. sz. alatti lakos június 15-én hosszantartó gyengélkedés után lelkét visszaadta Teremtőjének. Élt 92 évet. Gyászolják: fia, menyé, veje, unokái, dédunokák, testvére és a rokonsága.

CSIK JÁNOSNÉ MOLDOVÁN ANNA, Szent Imre u. 16. szám alatti lakos június 17-én rövid betegség után elhunyt. Élt 77 évet. Gyászolják: gyermekei, menyé, unokák, dédunoka, testvérei és rokonsága.

RUSZ MIHÁLY, Prohászka u. 64. szám alatti lakos június 17-én súlyos betegség után elhunyt. Élt 75 évet. Gyászolják: felesége, fia, menyé, unokái, sógorok és sógornők és rokonsága.

SZÜCS BALAZSNÉ SZENTE ANNA, Kalász u. 20. szám alatti lakos június 22-én hosszantartó betegség után meghalt. Élt 75 évet. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokái, testvére és rokonsága.

TÓTH JÓZSEF, Széchenyi u. 16. szám alatti lakos június 27-én rövid betegség után elhunyt. Élt 52 évet. Gyászolják: testvérei, unokatestvérei és rokonsága.

SZIN JÁNOS, Szent Imre u. 29. szám alatti lakos július 2-án hosszantartó súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Élt 69 évet. Gyászolják: felesége, testvérei, sógorok, sógornők, és a rokonsága.

BÉNE ANTALNÉ SZALAI ILONA, Fő út 126. szám alatti lakos július 4-én hosszantartó, súlyos betegség után hazatért égi Urához. Élt 85 évet. Gyászolják: fia, sógornője és családja, rokonsága.

SINKA IMRÉNÉ CSABAI ANNA, Fő út 34. szám alatti lakos július 7-én súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Élt 65 évet. Gyászolják: gyermekei, veje, menyé, unokái, testvérei, sógornői és rokonsága.

VEREB MIHÁLYNÉ LÁZÁR ERZSÉBET, Csokonai u. 7. szám alatti lakos július 8-án váratlanul elhunyt. Élt 66 évet. Gyászolják: fia, leánya, veje, menyé, unokái, testvérei és rokonsága.

KOVÁCS ÁRPÁDNÉ KOVÁCS (BOHÁK) ILONA, Szarvas, Ságvári u. 1. szám alatti lakos július 8-án hosszantartó betegség után elhunyt. Élt 67 évet. Gyászolják: leánya, veje, fia, unokái, dédunokái és rokonsága.

EGRI IMRE, Tessedik u. 17. szám alatti lakos július 10-én hirtelen elhunyt. Élt 45 évet. Gyászolják: felesége, fia, leánya, édesanyja, testvérei, sógorok, sógornők, nagynénje, nagybátyja és a rokonsága.

MOLNÁR VINCÉNÉ SZIN MÁRIA, Tessedik u. 21. szám alatti lakos július 12-én csendesen elhunyt az Urban. Élt 91 évet. Gyászolják: leányai, vejei, unokái, rokonsága.

TOMONYICZKA IMRÉNÉ BENCsik EMERENCIA, Fűrj u. 16. szám alatti lakos július 13-án súlyos betegség után lelkét visszaadta Teremtőjének. Élt 62 évet. Gyászolják: leánya, veje, fia, menyé, unokái, édesanyja, testvérei és rokonsága.

Református szertartással eltemetett halottunk:

SZENCZI FERENC, Rózsa F. u. 2. szám alatti lakos 77 éves korában június 29-én hunyt el. Gyászolják: leányai - Rozália és Erzsébet, családjaik, rokonaik.

Református gyermekhet

Ezen a nyáron
július 31-augusztus 3 között
rendezzük a már megszokottá vált
gyermekhetet a református parókián.

Szeretettel várjuk a gyermekeket!

MESÉK - ESOPUS NYOMÁN

Hangyáról és a légyről

Történe egyszer, hogy az bogarak arról vitakoznak, melyik volna nemesb közülük, a hangya vagy a légy. Mondák többek, hogy a légy volna az, mert ő szárnyon járva, amaz pedig a földön csúszva-mászva. Mások mondák ismét, hogy a légy, mert ő a királyok házába mutatna, amaz kegyig a földnek barlangjába ragna valami veteményt és csak mulatság szerint lennének mind úgy. Viszontag mások a hangyáról azt mondák vala, hogy ő volna a nemes, mert ő meg elégednek rajta, mit neki a Szerencse parancsolt volna, de a légy állhatatlan és büdös. És mondják még ezek,

hogy a hangya mindeniütt kellemetes volna és jó munkálodásnak példája, a légy kegyig volna kellemetlen és veszedelmes. Mind aggyig viaskodának, míg többen azt dönték vala, hogy az légy volna az nemesb, mert ő lábával nem illete a z földnek porját.

Értelme

*Gyakorta kicsinyek, kiket nagy-nak gyanítanak.
És mint egy bálvánt, fölötte állítanak.
Kinek érdemi gazdagok, arról hallgatának,
Mert neki pártfogói kevéssé valának.*

MILLENNIUMI OLDAL

Emléktábla az áldozatkész orvos tiszteletére

„Boldog és büszke lehet Szentandrás arra, hogy ilyen ember volt 21 évig orvosa.” - mondta ünnepi beszédében dr. Moldvai Sándor főorvos úr a dr. Szerényi M. Iván emléktáblájának avató ünnepség szónoka. Beszédében méltatta volt körzeti orvosunk munkásságát és kiemelte, hogy dr. Szerényi M. Iván a Hippokrates-i eskü jegyében és dolgozott mint orvos. Dr. Szerényi M. Iván 1894-ben született Erdőgyén, Kürtösön. Középiskoláit Aradon végezte, majd a Budapesti Orvostudományi Egyetemen szerzett orvosi diplomát 1921-ben. Még ugyanebben az évben, júniusban Békésszentandrásra került községi orvosnak. A község-

ben sok feladat várt rá, hiszen a vesztes háború után rossz szociális és egészségügyi viszonyok voltak az egész országban. Magas volt a csecsemőhalálozás és a tuberculoszis és sűrűn szedte áldozatait. Munkához látott, létrehozta az Egészségházat, a megyében az első szülőotthont és a tüdőgondozáshoz, a békésszentandrás lakosok anyagi támogatásával röntgengépet vásárolt. A községen kívüli tanyavilág is hozzátartozott Csabacsüdig. Lovon járta a vidéket. Éjjel pedig amikor nem hívták beteghez, a tüdőgyógyászati szakvizsgára készült, melyet 1942-ben szerzett meg. Még ebben az évben Orosházára helyezték. Nehe-

zen vált meg Szentandrástól, de az itt szerzett tapasztalatokat kamatoztatta Orosházán is. Megszervezte a tüdőgondozót 1957-ben pedig az Orosházi kórház tüdőosztályát, melynek nyugdíjba meneteleig osztályvezető főorvosa volt. Nyugdíjba menetele után 1970-ig - Budapestre költözésükig - az orosházi üveggyár üzemorvosi teendőit látta el. 1972-ben bekövetkezett haláláig a Ganz-gyár üzemorvosa volt.

Sokoldalú ember volt. Sokat olvasott és szeretett kertészkedni. Fiatalkorában sportolt; vívott és vadászott. Ez utóbbi szenvedélyéről Oláh Géza a Tessedik Vadásztársaság elnöke emlékezett meg. Köszöntő-

jében kiemelte, hogy a békésszentandrás határba dr. Szerényi M. Iván telepítette és honosította meg a fát. A vadászat szerveztségének megteremtésére többekkel megalapították a Vadásztársaságot.

A tiszteletére állított emléktáblát Domokos László országgyűlési képviselőnk, a Békés Megyei Közgyűlés és a Békés Megyei Millenniumi Emlékbizottság elnöke és dr. Moldvai Sándor főorvos leplezték le. Az ünnepség, melyet jelenlétével lányai, Szerényi Sarolta és dr. Szerényi Lenke is megtiszteltek, a helyi Millenniumi Emlékbizottság koszorúzásával ért véget.

Hévizi Róbert

Az ünnepség résztvevői

Az emléktábla avatása

Sírkőszentelés

Június 25-én ünnepelte a Békéssy János Helytörténeti és Hagyományőrző Egyesület megalakulásának egy éves évfordulóját. Ez alkalomból a millennium jegyében különös ünnepségre került sor a római katolikus temetőben.

Miután megtalálták az 1849-ben elhunyt névadó sírkövet (a haranglábnak támasztva és két darabban), visszaállították eredeti állapotába és azt új helyen felállították.

Az ünnepség Hévizi Róbert egyesületi elnök rövid köszöntőjével

kezdődött, melyben kiemelte, hogy az utóbbi évek hanyatttársa után méltó helyre került a sírkő, melyet Szurovecz Vince esperes úr szentelt meg.

A megemlékezésen Molnár Imre Zoltán az egyesület titkára mondott ünnepi beszédet. Megemlékezésében méltatta Békéssy János munkásságát, amely Szentandrás helytörténetével volt kapcsolatos. Az ünnepség koszorúzással ért véget.

Békéssy János Helytörténeti és Hagyományőrző Egyesület

Régi történet

Érdekes történetre bukkantam az 1930-as évekből. Az 1934 és 1935 években a Békésszentandráson élő Bagi családban - mint kései utódok között - vita támadt a halászlé jog birtoklása kérdésében.

Előzményként kell elmondani, hogy 1877. évi április hó. nap 30-án - amelynek éppen 123 esztendője - néhai Bagi János (1828-1896) Báró Bajzáth Györgyné jogutódaitól 91 hold és 210 nsz-öt földet vásárolt. Az ingatlan még abban az évben a 3027/877 számú végzéssel szabályszerűen nevére telekkönyvileg bekebelezte.

Ezzel a földvásárlással néhai Bagi János, mint békésszentandrás lakos tagja lett a Békésszentandrás Közbirtokosságnak. A fenti megvásárolt ingatlanhoz - mint nemesi földbirtokhoz - halászlé jog tartozott. Ez akkor azt jelentette, hogy a közbirtokosság tagjait a Holt-Körösnek a községhez tartozó részén halászlé jog illette meg, amelyet évről-évre bérbe adtak, majd a bérösszeget a közbirtokosság tagjai között felosztották.

Bagi János (nős volt: Gagolya Veronával) még életében, vagyis 1893-ban a 966 számú telekkönyvben felvett ingatlanokat (91 kh. 210 nsz-öt) osztály jogcímén 2545/1893 tkvi. végzéssel Bagi Máté (nős volt: Bencsik Rozáliával) és Bagi Vincze (nős volt: Szécsy Ilonával) nevű két gyermekére hagyta. Sem a vagyonszerző édesapa életében, sem két gyermeke életében vitás kérdés nem merült fel a halászlé joggal kapcsolatban. Azonban a két örökös halála után a halászlé jog, ill. a bérösszeg felosztása nem ment simán, mivel a fent nevezett Bagi Jánosnak nem csak Máté és Vincze nevű gyermekei voltak, hanem József, János, Károly, Verona, Erzsébet is. Ezek, illetve leszármazóik is

igényt tartottak a Báró Bajzáth féle föld után járó halászlé jogra és az évenkénti bérösszegre. Az unokák ekkor már közel 30-an voltak. Ebből 9 volt a két testvér gyermekei, akik 1934 tavaszán a Szarvasi Királyi Járásbíróságon kérték a halászlé jog megállapítását, melyet részükre a járásbíróság megítélt. Azonban a jogosan kérelmező unokák az ítélettel nem voltak megelégedve. Ezért 1935 tavaszán fellebbeztek a Gyulai Királyi Törvényszékhez. Kilenc unoka mint felperes, a 21 unoka mint alperes nyújtotta be keresetét.

A bírósági tárgyaláson Máté és Vincze leszármazóit hiteles másolattal bizonyították, hogy az örökölt ingatlan már az Ő tulajdonuk.

A Gyulai királyi Törvényszék 1935. szeptember 25-én hozta meg végfőletét a felperesek javára az alábbiak szerint:

Bagi Máté gyermekei örökölték: János 3/14-ed részt, Rozália 2/14-ed részt, Lajos 3/14-ed részt, Mária 1,5/14-ed részt, Máté 4,5/14-ed részt, összesen: 14,0/14-ed részt.

Bagi Vincze gyermekei örökölték: Vince 12/48-ad részt, János 16/48-ad részt, Lajos 8/48-ad részt, József 12/48-ad részt. Összesen: 48/48-ad részt.

A végfőlettel a felperesek úgy látszik meg voltak elégedve. Azt, hogy az öt testvér 1893-ban miért nem örökölték a nemesi birtokból, az eltelt 107 év után nem lenne könnyű kibogozni. A királyi törvényszék ítélete után az alperesek keserves szemmel néztek a „Magyar Szent Korona nevében” meghozott ítéletre, hogy Ők a halászlé jogból nem részesülhettek. A perköltség megfizetésére a 21 unokát kötelezte a törvényszék. Így ért véget a két évig tartó peres ügy a fenti nagy család között.

Szabó Imre

IRODALMI SAROK

100 éve született Passuth László

(1900-1979)

Július 15-én lenne száz éves a magyar irodalom egyik vitatott, de mindig elismert személyisége. Budapesten született. Mint kortársai oly sokan, hihetetlen műveltségű író volt. Jogi doktorátussal, jogtörténeti és jogfilozófiai alapos műveltséggel rendelkező alkotó volt. A kolozsvári és a szegedi egyetemen tanult. Több nyelven is tolmácsi szinten beszélt, élete során fordított is latink, angol, francia, olasz, görög, spanyol és portugál nyelven. Az Országos Fordító Iroda szakfordítója volt nyugdíjazásáig. 1915-től 1950-ig banktisztviselőként dolgozott. Az ország irodalmi életében nem csak mint alkotó,

hanem mint irányító is részt vett. 1945-től 1958-ig a PEN Club főtitkára, majd haláláig alelnöke volt. (PEN Club: 1922-ben alapított nemzetközi írói egyesülés, annak magyar tagozata.) Amikor a „szoc. real.” jelzővel jellemzett poétika - mint oly sok kortársát - mellőzte őt, és könyveit egyszerűen nem adták ki, böles mosollyal várta ki, hogy a „lágyabb” diktatúra éveiben újra megjelenhessen.

Hihetetlenül népszerű író volt már ekkor. Olvasmányos regényeire a lektürnél (szórakoztató olvasmány), belletrisztikánál (könnyű lektűr irodalom) súlyosabban sértőt még ellenségei sem mondhattak, mert művei sosem tartalmaztak súlyos tévedéseket, nem mutattak járatlanságot az adott témában. Passuth tudós szinten volt jártos a történelemben, régészetben, művészetekben. Igen olvasmányos, gördülékeny, választékos stílusban íródott művei elfordították az emberek figyelmét a napi politikáról, legfeljebb még ezt vethették szemére. Ő maga is olyan mértékartóan elegáns és szívélyes volt, mint művei hangvétele.

Regények mellett írt tanulmányokat, útirajzokat, önéletrajza is megjelent. Munkatársa volt a Nyugat, a Szép Szó, a Válasz című lapoknak, később az Irodalmi Újságnak és az Élet és Irodalomnak is.

Az 1920-as évek közepén kezdett írni. Első sikert arató regénye az „Esfősten siratja Mexikót” 1937-ben jelent meg. Nagy történelmi személyiségek tragikus életét is ábrázolta műveiben: Nápolyi Johanna, Bőrbanszületett, Sasnak körme között, Négy szél Erdélyben, Sárkányfej, stb. A művészettörténet nagy alakjairól írt művei: A mantuai herceg muzsikusa, Madrigál. Óriási életművet hagyott hátra, életének volt olyan időszaka, amikor évente új könyve jelent meg. 1979. június 15-én Balatonfüreden hunyt el.

Millenniumi Szent István Nap 2000.

TISZTELT OLVASÓK!

Az idei augusztus 20-i ünnepet két naposra tervezzük. Kérjük Önöket, hogy részvételükkel és közreműködésükkel emeljék a rendezvény színvonalát.

Az előzetes tervek szerint az alábbi események kerülnek megrendezésre, melyekre várjuk jelentkezésüket:

- családi vetélkedő
- halászléfőző verseny
- ismét keressük Szentandrás legerősebb emberét
- Szent István Kupa kispályás labdarúgó torna

Jelentkezi lehet a Könyvtárban és a Pergamen papírboltban.

A program zárásaként tombolasorsolásra kerül sor!

A tombolák megvásárolhatók a szokott helyeken.

Keressék plakátjainkat! Várjuk nevezéseiket!

Művelődési és Sport Bizottság

Hock János

NEMZETI DICSŐSÉGÜNK

Molnár Ferencz:

Zách Feliczián

Egy viharos napon jártam fenn a visegrádi várban. Ami a völgyben szél volt, az itt az ormon orkán; szemünkbe vágta az esőt és végigszalasztotta a hideget az ember hátán, amikor átsüvitett a romok ablaknyílásain. Ezen a napon, hogy fekete volt az ég s messziről a távozó mennydörgés bömbölt a hegyek közt, úgy éreztem, hogy Zách Feliczián lelke háborog a dunai hegyek közt. Zách Felicziáné, aki egy kardcsapással családjának három nemzetségét sujtotta halálra s aki ide, ebbe a most ledőlt várba csörtetett fel akkor észre fönt karddal, a rege szerint nyomában Klára, letört liliuma, eltaposott virágszála...

L.

1330. április 17-et irtak. A visegrádi várban - írják a krónikák - a családi lakosztály rendes ebédlőjében, asztalnál ült a királyi család: a felkent, koronás király, I. Károly, (mert volt egy koronátlan fejedelem is, Csák Máté, csak hogy az a trencsényi várban parancsnokolt!) felesége: Erzsébet királyné, a királyi pár fiai: Lajos és Endre királyi hercegek, a királyfiak nevelői: Tapolcsányi Miklós, Druget Miklós és a rendes udvari kíséret. Az asztal körül a mai értelemben vett kamarási szolgálatot Cselénfia János alasztalnok végezte. Egy darabig a szokott, előirt rendben folyt le az ebéd, mikor egyszerre csak észre fönt, meztelen szablyával berontott a terembe Zách Feliczián, egy előkelő nógrádmegyei nemes, Ka-

rancs-Ság földesura, a Zách nemzetségből s egyenesen a király ellen fordult, fejére hatalmas csapást irányozva. A király szerencsésen elkerülte a halálos ütést s csupán jobb karján sebesült meg, mikor a vágást felfogni igyekezett. A királyné ugyancsak kezével igyekezett elhárítani a reá mért vágást s a meztelen kard eközben négy ujját levágta. Majd Lajos és Endre királyi hercegek ellen fordult a merénylő, de ezeket a nevelők: Tapolcsányi Miklós és Druget Miklós saját testükkel megvédték.

Cselénfia János alasztalnok, felhasználva az időt, míg Zách a nevelőkkel dulakodott, hátulról megtámadta a merénylőt s csákányával, vagy talán csak fokosával oly iszonyu csapást mért a Zách nyaka és lapockája közé, hogy a tompa vas egészen bevágódott a húsba s így a sebesültet hanyatt ránthatta a földre. Az iszonyu dulakodásra eközben már a szolgák is berohantak s a földön fetregő Záchot a király buzdítására valósággal felkaszabolták. Hasonló sorsra jutott Zách fia is, ki künn leselkedett az ebédlő előtt, várva a történéseket - kihallgatás nélkül ott nyomban felkonczolták...

*

„Száll a madár ágrul-ágra, száll az ének szájrul-szájra”... A középkor misztikus sötétségében mint valami fekete madár, úgy szállt át az országon ez az ének s szárnyának minden libbenése egy-egy új mesét sutogott a bosszuálló Záchról. S ebben a meghatóan tragikus regében már nem is

Feliczián volt a hős, hanem Klára, Zách Feliczián szépséges leánya.

XIV. századbeli hegedősök így dalolják ezt a szomorú regét:

Királyasszony kertje
Kivirult hajnalra;
Fehér rózsá, piros rózsá...
Szőke leány, barna.

...Szépséges hajadonok, deli szüzek virultak Erzsébet királyné udvarában - palotahölgyei. Az ország legelőkelőbb és legszebb lányai viselték az udvarhölgy méltóságát a visegrádi várban, de ez előkelő szépségek közt is a legelőkelőbb és legszebb volt Zách Klára, Karancs-Ság földesurának büszke szemefénye.

Erre a nyiló rózsabimbóra, erre a legszebb virágra vetett szemet éppen a királyné öcsöcse: Kázmér lengyel herceg, aki ezidőtájt, mint a király vendége a visegrádi várban tartózkodott. Meg is vallotta bűnös szenvedélyét a királynénak, aki látszólag haraggal utasította el magától a koronás kéjenczet vakmerő kívánságával, titokban azonban terveket szőtt: miképpen járhatna kezére elkényeztetett öcsöcsének, akinek képtelen volt megtagadni valami kívánságát.

Sikerült is valami ördögi tervet kieszelnie. Egy reggel, mielőtt ő maga udvarhölgyeivel elindult volna a reggeli misére, szobájában elrejtette Kázmért, azzal az ígérettel, hogy a templomból valami ürügygel haza fogja küldeni Klárát.

Ugy is történt. Mikor a királyné bevonult a várkápolnába s az udvarhölgyekből álló kíséret is elhelyezkedett, a király-

né szinlelt kétségbeeséssel konstataálta, hogy kedvenc olvasóját otthon felejtette. Anélkül pedig ő nem tud imádkozni! Ki siet kedvére, ki megyen elhozni?

„Eredj fiam Klára,
Hamar, édes lányom!
Megtalálod a térdeplőn,
Ha nem a diványon!”

És Klára keresni indult az olvasót a királyné lakosztályába - a törbe, hol hálójával lesben áll már - készen akár a durva erőszakra is - az aljas csábító. És míg a koronás kerítő szemforgató ájtatossággal morzsolja biboros térdeplőjén a leghazugabb imádságot, azalatt hozzá méltó ivadéka a palotában letépi Klára fejről az ártatlanság mirtus-koszoruját... A meggyalázott leány most már

Vissza se megy többé
Deli szüzek közzé;
Inkább menne temetőbe
A halottak közzé.

Inkább temetőbe,
A fekete földbe;
Mint ama nagy palotába,
Ősz atyja elébe!

De e naptól kezdve szemlátomást hervadt a királyi udvar legszebb rózsaszála. Az ősz Zách Feliczián hiába faggatta kedves gyermekét, hiába vont a keblére szeretettel, hiába könyörgött, hogy gyónja meg, ha valami bánat emészté szívet, Kára csak sírt, csak hervadt hangtalan.

Végre azonban megértett mindent az agg apa. Első haragjában az amugy is erőszakos, vérengző természetű aggas-

tyán a leányát akarta összetiporni, de emellett véres bosszút is esküdött. Megesküdött, hogy leánya életéért a királyné is életével lakol s hogy az ő gyermekének gyalázatát a királyi gyermekek vérével mosassa le. Sőt levágja a királyt is, az egész családot, hogy hirmondója se maradjon szegényének.

...Igy történt, hogy a visegrádi várba egyik udvari ebéden meztelen karddal rontott be Zách Feliczián, hogy felkoncolja a királyi családot.

1330. április 17-et irtak akkor...

*

Inneüti kezdve összeolvad a mithosz és a történelmi igazság. Felicziánt és fiát felkoncolták a királyi cselédek, leányát: Klárát előbb megcsönkítva városként hurezolták s kényszerítették atyja bűnének

kikiáltására, a királyi felség megsértőire szabott büntetés kihirdetésére. Másik leányát: Sebét, Palásti Kopaj nejét, a lévai vár előtt fejezték le. Az 1330. május 16-án összeült országos fő törvényszék Zách nemzetségét harmadizig kiirtani rendelő.

A királyné tehát csakugyan megkapta - amit férjétől kívánt - „fájdalom díjába”. Mutató ujjáért Zách hajadon lányát, nagy ujjáért legény fia borzasztó halálát; a másik kettőért veje, lánya végét, piros vére hullásáért minden nemzetségét!...

Am teljesen elüt a történelmi igazságtól e borzasztó tragédia költői meséje ott, hol Zách tettének motivumait kutatja. Ki van ugyanis mutatva, hogy Zách Feliczián királygyilkossági szándékához még csak köze sem volt Klára leányának. Közönséges politikai gyilkossági kísérlet

volt a Zách Felicziáné, akinek erőszakos, vérengzős természetét végre is megúnta a király és 1330 elején végre elhatározta, hogy Záchot minden állásától megfosztja. Ez jutott Záchnak a fülébe s ez érlelte meg benne a királygyilkosság gondolatát.

Maga az 1330. május 16-án hozott s a Zách nemzetséget oly könyörtelenül sújtó ítélet sem utal egy szóval sem arra, hogy a merényletnek Klára megszeplősítése lett volna oka. Az Arany János által is megénekelt s a köztudatba átment regét főleg külföldi írók kolportálják, de az egész történetet nehezen hihetővé teszi már maga az az egy körülmény is, hogy Erzsébet királynét igaz, mély vallásosága és feddhetetlen jellemű asszonyának ismeri a történelem. Különben - még az sínes bebizonyítva, hogy Kázmér lengyel herceg 1329-ben

vagy 1330-ban egyáltalán nálunk járt volna.

*

Fenn a vár ormai közt buján tenyész a zsálya meg a pipacs. Csupa mosolygás, csupa virág az a térség, ahol valamikor a tánczter volt. Benn a csarnokok maradványai közt legelőbb a virág... Talán a legszebb virágok ott virulnak, ahol a fehérhajú Felicziánt lerántották a király csatlósai a földre s ahol kilehelte a lelkét ez a tudtán kívül családirító ő, aki akár leánya becsületének megboszulója, akár politikai gyilkos volt - egy véres napot jelent a mi történelmünkben. S talán mindnyájunknak, akik olvastuk az ő történetét, nem az a vér fáj, amely a királyasszony négy ujjából csöppent a földre, hanem az, amely a Feliczián szép, hosszú fehér haját tarkázta égő-pirossal...

OVIBALLAGÁS

„Erdők-mezők dalos madárkája
Repülj a mi kedves óvodánkra
Kicsik voltunk mikor idejöttünk
Három évet tarisznyánkba tettünk
A három évi sok-sok vidám napja
Kísér minket el az iskolába.

2000. június 2-án így búcsúztak a Szent Erzsébet utcai óvodások. Nagy lelkesedéssel készültek a gyerekek erre a napra, kedves műsorral köszöntötték a szülőket és egymást. Egy röpke félóra lakodalomba voltunk hivatalosak. A színes műsor után a középsősök és a kiscsoportosok köszöntötték a ballagókat, óvónéniket és dajkánéniket 1-1 szál virággal és egy-egy apró ajándékkal. Idén 18 gyermek búcsúzott az óvodától.

Ezúton szeretnénk megköszönni azt a sok aggodalmat s fáradtságot nem kímélő törődést, amelyet gyermekeinknek oly önzetlenül adtak, és felkészítették őket egy új útra. Hiszen ezután az iskolapad, valami új, valami más vár rajtuk.

HIRDESSZEN LAPUNK BAN!

Helytörténeti emlékeink

A szentendrési harangok (Millennium és a kereszténység 2000. évének tiszteletére)

Történelmi hagyomány, hogy háborúk idején harangokból ágyút öntenek. Tudjuk, hogy az 1848/49-es szabadságharcban a székelyek is öntöttek ágyúkat a hozzávaló ágyúgolyókkal együtt. Sepsiszentgyörgyön 1848. november 12-re gyűlést hívtak össze, ahol sokáig tanakodtak mitévők legyenek, mivel nem volt ágyújuk. Erre a terem hátsó soraiból felemelkedett egy egyszerű zekés székely, s ezt mondta:

- Ha csak ez a baj, könnyen segíthetünk rajta, ha pártolnak. Majd öntök én ágyút.

- Ki az? - kérdezték többen.

- Gábor Áron Bereckről. Megpróbálom.

Elment, megpróbálta és az agyalúrt székelynek sikerült. Hat munkatársával együtt 60-70 (3-6 fontos) ágyút öntött.

Gábor Áront 49-ben orosz ágyúgolyó ölte meg...

Az ágyúöntéshez különböző vasércék is kellettek. A haza megsegítésére - úgy ekkor, mint régebbi háborús időkben

- az egyházak segítettek. Szentendrén is felajánlottak harangokat 1848-ban. Egyet a katolikus, egyet a református templomból. Ezt követően több mint 60 év telt el a következő háborúig, amely 1914-ben kezdődött. Három év múlva, 1917. május 5-én jött a hadvezetés parancsa a református egyházhoz, hogy a három harangból a két nagyobbat le kell szerelni. Így a három harangból csak a legkisebb maradt meg. Ekkor bizonyosan készült fényképfelvétel is a harangok búcsúztatásáról, de ennek nem akadunk nyomára.

A katolikus egyházhoz is ugyanebben az időben jött parancs két nagyharang és egy kisharang leszerelésére és beszolgáltatására. A búcsúszertartásról fényképfelvétel készült. A felvételen dr. Dunay Alajos plébánost és segédlelkészét, valamint Hajas Lajos kántor-tanítót és a híve-

ket látjuk a feldíszített harangok előtt.

Az első világháború után alig telt el 20 év a második világháború kirobbantásáig, amikor is 1944. augusztus hónap közepén a békésszentendrési egyházak egy-egy harangra kaptak „behívót”. Ekkor a re-

1917 ősze. A harangot az I. világháborúba vitték. Búcsúztatás. Középen: Dr. Dunay Alajos prépost-plébános és segédlelkésze Hajas Lajos kántortanító

formátus egyház 3 harangja közül a legnagyobbat jelölték, amely 320 kg súlyú volt. A történelmi adatok megőrizték, hogy a megyei hatóságok semmiféle búcsúszertartást nem engedélyeztek.

A katolikus egyháztól a 4 harang közül 260 kg-os harangot kellett leszerelni. A harang átadása 1944. augusztus 17-én történt. A nagyváradai püspökség már jóval előtte értesítette a plébánost a honvédelmi hatóság döntéséről és a haranglesterelés időpontjáról. A levélben többek között az állt, hogy semmiféle búcsúszertartást nem engedélyeznek a hatóságok.

A harangokat a MÁV szarvasi állomásán rakták vagonba és a jólétesült hírek szerint a szajoli vasútállomásig szállították a környék harangjaival együtt. Itt napokig, vagy hetekig veszteltek a vagonok.

A szajoli állomáson lévő vagonokat bombázások érték és az

ott lévő harangok - köztük a szentendrési harangok is - egy közös „sírba” dültek. Érhangjuk mindörökké elnémultak.

Kedves Olvasók! A szentendrési harangtörténeteket a ma meglévő harangok adataival zárom.

146 év 1732 évre utal. A harang súlya 180 kg.

3. A harmadik harangot a Nádasoldalon lévő iskolából hozták be, amikor az iskola megszűnt. Felirata: Isten dicsőségére és a boldogságos Szűz Mária tiszteletére készítette Békésszentendrési lakossága - 1948-ban a Boldogasszony évében. Öntötte Slezák László aranykoszorús harangöntő mester Budapesten. A harang másik oldalán Szűz Mária egészalakos domborképe látható az alábbi felirattal: „Magyarok Nagyasszonya könyörögj érettünk.” A harang súlya kb. 30 kg. A harang készítését a Nádasoldalon lakó tanyasi hívek kezdeményezték. D. Kiss Ilonka tanítónő működése alatt.

4. A negyedik harang felirata: „Isten dicsőségére Szent József tiszteletére az Úrban elhunytak iránti kegyeletből öntették: Aszódi János és neje Gonda Mária békésszentendrési lakosok. Öntette: Slezák László harangöntő.” Az 1943. évi harangjelentés szerint 92 kg súlyú és évszám nélküli.

A katolikus temetőben lévő harang

Az 1943-as jelentés szerint egy 33 kg-os harang volt a temetőben, amely 1922-ben készült. E harangról tovább nem esik szó. Valószínűleg 1962-ben készült nagyharangba olvasztották be. A temetőben lévő mostani harangot a Horga-atalaki iskolából helyezték át. Felirata: „E harangot öntette Kozák Imre és neje Bencsik Rozália és a Horga-atalaki iskola körzetének lakossága. Felajánlották Szent Imre herceg tiszteletére. Spert Lajos tanító kiváló tevékenységének idejében. Öntötte Slezák László harangöntő Budapesten 1937.”

A református templom harangjai

1. harang felirata: „Isten dicsőségére készítette Karsay László és neje 1924-ben. Újra-

Békésszentendrén jelenleg 8 harang van, amely az alábbiak szerint oszlik meg három egyház között:

A katolikus templom tornyában

1. A nagyharangot 1924-ben pótolták az első világháború idején elvitt harang helyett. Felirata: „Isten dicsőségére Szent András apostol tiszteletére készült 1924. évben. Újraöntötte Ducsák István harangöntő mester 1962 évben Órszentmiklós.” A harang súlya 550 kg.

2. A második harang felirata: „Isten dicsőségére 146 évi használat után újraöntötte Walser Ferenc Budapesten 1878. évben Paraszt Mihály és hitvese áldozatával segítve Szent Mihály főangyal tiszteletére.”

Itt megjegyzendő, hogy ezen harangot 1746-ban a tiszavidékről idevándorló katolikus jobbágyok hozták magukkal. Ugyanis a harangon megjelölt

öntette a békésszentandrási gyülekezet. Ducsák István harangöntő Órszentmiklós 1970-ben." A harang súlya kb. 80 kg.

2. harang felirata: „Légy hű mindhalálig. Isten dicsőségére, felejthetetlen hitvese szül. Hajas Boriska emlékére öntette Marjay Géza lelkész 1924 év-

ben." A harang súlya kb. 50 kg. A második világháborúban elvitt 320 kg súlyú nagyharangot a gyülekezet anyagiak hiányában nem tudta pótolni.

A hajdani Furugyi Iskolánál lévő harang

A harang egyik oldalán lévő dombormű: kelyhet, keresztet

és egy szőlőfürtöt ábrázol. Alatta felirat: „Az élőket hívogatja - a holtakat megsiratja." A másik oldalon lévő felirat: „Isten szent nevében dicsőségére készült 1944 esztendő augusztus havának 18-ik (?) napján a Furugyi Ágostai Ev. hitvallású iskolai körzet hívei-

nek közadakozásából. Készítette Slezák László aranykioszorús harangöntő mester Budapesten. „Súlya kb. 60-70 kg. (A felirat külső szennyeződése miatt nehezen volt olvasható.)

Szabó Imre

AZ ÖNKORMÁNYZAT TÁJÉKOZTATÓJA

GYERMEKVÉDELEM HELYI SZABÁLYOZÁSA

A gyermekvédelem helyi szabályozásáról szóló 7/2000. (VI.26.) számú Képviselő-testületi rendelet

Békésszentandrási Nagyközség Képviselő-testülete 1998. április 30-i ülésén megalkotta a 6/1998. (IV.30.) számú rendeletét a gyermekvédelem helyi szabályozásáról. A rendelet meghatározta a rendszeres gyermekvédelmi támogatás, a rendkívüli támogatás, valamint a rendszeres nevelési segély igénybevételének feltételeit, eljárási szabályait. A rendszeres gyermekvédelmi támogatás a gyermek 18. életévének betöltéséig, míg a rendszeres nevelési segély a fiatal 18. életévének betöltésétől 25. életévének betöltéséig - amennyiben tanulmányait nappali tagozaton folytatja - folyósítható.

Az elmúlt évek tapasztalatai és a kialakult gyakorlat miatt indokoltá és szükségessé vált a 6/1998. (IV.30.) számú rendelet, és az azt követő módosításainak átvizsgálása, és egységes szerkezetbe foglalása. Megállapítást nyert, hogy sok olyan 18. életévét betöltött gyermek van, aki a középiskolai tanulmányait nem fejezi be 18. éves koráig, ezért szükségessé vált a rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósításának idejét kibővíteni azzal, hogy a támogatás a gyermek középfokú tanulmányainak

befejezéséig folyósítható a feltételek fennállása esetén. E módosítással nem tartottuk szükségesnek a rendszeres nevelési segély, mint támogatási forma meghatározását a rendeletben.

Az 1999. évi CXXII. törvénnyel módosított gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 19.§-a, valamint a 8/2000. (II.02.) Korm. rendelettel módosított 149/1997. (XI.10.) Korm. rendelet 65.§ (3)-(4) bekezdése alapján a Képviselő-testület a rendeletben - rendszeres gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem vonatkozásában - bevezette a család vagyoni helyzetének vizsgálatát, amennyiben a környezettanulmány megállapításai alapján a gyermeket gondozó család életkörülményei nem felelnek meg a jövedelemnyilatkozatban szereplő adatoknak. A Képviselő-testület a család vagyoni helyzetének vizsgálatában való döntési jogkört átruházta a Szociális és Népjóléti Bizottságra. Az előbbieken adtam rövid tájékoztatást a Képviselő-testület 2000. június 26-i ülésén elfogadott gyermekvédelem helyi szabályozásáról szóló rendeletről. Békésszentandrási, 2000. július 10.

Sinka József
polgármester

NÉPSZÁMLÁLÁS

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A Magyar Köztársaság területén 2001. február 1. és február 21. között kerül sor az 1999. évi CVIII. sz. törvénnyel elrendelt 2001. évi népszámlálás végrehajtására, az ország népességének és lakásállományának teljes körű összeírására.

A lakás céljára épült, lakásként használt lakóegységek mellett a lakásállomány részét képezik azok a lakóegységek is, amelyeket csak időszakosan, ideiglenesen pl. üdülésre, pihenésre használnak. A nép- és lakásösszeírás során így számba kell venni az üdülőket, nyaralókat stb. is.

Az üdülők a népszámlálási adatfelvételre kijelölt időszakban általában üresek, ezért összeírásukra előzetesen, 2000. július 1. és augusztus 31. között - az üdülési szezonban - kerül sor. A helyszíni adatfel-

vételt számlálóbiztosok hajtják végre, akik névre szóló igazolvánnyal rendelkeznek. A számlálóbiztosok az előztes üdülő-összeírás során személyi adatokat nem kérdeznek, megbízásuk csak az üdülőegységre vonatkozó adatok összeírására terjed ki.

Az adatszolgáltatás a hivatkozott törvény 3.§ (1) bekezdése alapján kötelező. Az adatok kizárólag statisztikai célra használhatók.

Kérjük, hogy a hivatalos igazolványt felmutató számlálóbiztos fogadja megértéssel, érdeklődését ne vegye zaklatásnak, és tegye lehetővé, hogy munkáját az Ön által használt üdülőben, nyaralóban is elvégezhesse.

Köszönettel

települési önkormányzat
jegyzője

Bejelentett belvízkárok támogatásáról

A Kormány 2000. júniusi döntése alapján a belvíz következtében az ingatlanokban bekövetkezett károk helyreállítására támogatást nyújt.

A közeljövőben minden olyan károsult, aki 2000. január 1. és május 9. között a Polgármesteri Hivatal műszaki osztályán kárbejelentést tett, értesítést fog kapni a tá-

mogatási összeg megállapításához szükséges iratok beküldési határidejéről.

Továbbá tájékoztatjuk, hogy a Szociális és Népjóléti Bizottság néhány héten belül dönt a támogatások odaítéléséről.

Sinka József
polgármester

FELHÍVÁS

A Magyar Honvédség Békés Megyei Hadkiegészítő Parancsnoksága 2001. évben is tervezi a több katona fiút nevei, édesanyák elismerését.

Az elismerés feltételei:

* legalább 6 hónap szolgálati idő,
* büntetlen előélet,

* a Magyar Honvédségtől ilyen címen elismerésben még nem részesült.

Kérem, hogy a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodájába 2000. augusztus 20-ig jelentkezzenek azon édesanyák, akiknek legalább 5 fiúgyermek teljesített sorkatonai szolgálatot.

Polgármesteri Hivatal

„Emlékek nélkül népeknek híre csak árnyék”
Vörösmarty Mihály

Üdvözlét Hunyad-, Mező- és Sajószentandrásról!

A millenniumi év kiemelkedő eseménye lesz községünkben a Kárpát-medencei Szentandrások nemzetközi találkozója, november 30-án. Az Emlékbizottság elnökével, Hévízi Róbert képviselő úrral pünkösöd másnapján elindultunk, hogy a három legtávolabbi Szentandrás Erdélyben felkeressük.

Először a Déva melletti Hunyadszentandrásra mentünk. „Itt már nem laknak magyarok.” - hangzott az első megdöbbentő mondat egy ottani román asszony szájából. Elmondta, hogy a körjegyzőség központja a szomszédos Csernakeresztúr, ott majd eligazítanak bennünket. Így is történt. Amíg eljutottunk Péter Lajoshoz, a helyi kulturális szervezőhöz, feltűnt, hogy milyen szép magyarsággal beszélnek az itteniek. Ehhez hasonlót Csíkban hall az ember, ha Erdélyt járja. De rögvest megtudtuk, hogy ők telepített csángók, innen van a szép ízes beszédjük is. Örömmel vették a meghívást és reméljük, hogy találkozzunk velük az ősszel.

Másodikként következett a legkeletebbre lévő, a Szászré-

gen melletti Mezőszentandrás. Tiszta román falu; az emberek, a házak, a templom, a fészület, minden. De azért mégis csak szerencsénk volt, mert a büfében a felszolgáló férje egy marosvásárhelyi magyar férfi. Készségesnek mutatkozott, még egy öreg románnal a falu történetét is elmondatta. Csendes, amolyan világvégi kisközség, de a sajtjuk az nagyon finom. Talán eljönnek a találkozóra.

A harmadik, a Besztercéhez közeli Sajószentandrás volt. „Menjenek a tiszteletes asszonyhoz, majd ő tudja!” - mondták az utcán megállított asszonyok. Azonnal a jól bevált szisztéma szerint következettünk. Ha tiszteletes asszony, akkor református, ha református, akkor magyar és még gyülekezet is van. Nem csalódtunk. Ilona asszony nagy szeretettel fogadott bennünket. Férje mérnök, éppen a csöppnyi kislányukat dajkálta, a nagyobbik fiúcska óvodás. Sajnos magyar iskola nincs a faluban. A parókia a magyarság központja. A hittan órára járó gyerekektől szigorúan megköveteli a tiszteletes asszony, hogy ott csak magyarul

beszéljenek. Foglalkozik a fiatalokkal, nőszövetségük is van, még a templomi énekkart is megszervezték. Vendégeket is tudnának fogadni a falusi turizmus keretében. Nincs messze Marosvásárhely, közel van a Borgói-hegység, a Kelemen-havasok vidéke és a Szent László legendából ismert cserhalmi ütközet színhelye. A kerlési csata szép emlékművéhez a szomszédos faluból vezet az út. Úgy éreztük, hogy van lehetőség a további kapcsolatok kiépítésére, a meghívásunkat szívesen vették.

Ezek a Szentandrások voltak a legtávolabbiak, légvonalban több mint 300 km. Összességében 970 km-t tettünk meg, többnyire nem sztráda minőségű úton. De a feladat, a bennünk lévő elszántság megsokszorozta erőnket és egy kicsit Julianus barátunk érezhettük magunkat. Számomra ez volt a legszebb élménye ennek az útnak.

Kiegészítésként szeretném elmondani, hogy az előző számban 13 Szentandrás szerepelt, de azóta megvan már a 14. is, Lipótszentandrás, ez Szlovákia területén található.

Úgy terveztük, hogy a határon kívülieket a nagykövetségi meghívók után személyesen is felkeressük, meghívjuk őket a találkozóra. Szeretnénk ezzel a rendezvénnyel egy új korszakot nyitni, és kiszélesíteni a testvérvárosi kapcsolatrendszert. Egy kicsit azért is, hogy bátrabban merjünk Kárpát-medencei méretekben gondolkodni, ha a magyarságról van szó. Tágabb értelemben példát szeretnénk mutatni olyan településeknek, amelyek valamilyen szent nevét viselik, keressék a testvéreiket. Indításként néhány párosítást említek, Kun-szentmárton-Csíkszentmárton, Törökszentmiklós - Lipótszentmiklós, Tiszaszentimre - Marosszentimre, és így tovább.

Utunk során lefényképeztük a helységnévtáblákat. Megvallom őszintén, ha ezeket úgy kocsiból látom, elsuhanok mellettük, eszembe sem jut, hogy mögöttük valamilyen Szentandrás található. A templomok képét is párosítottuk a táblák mellé, hiszen nekünk „szent helyek”.

Üdvözléssel:

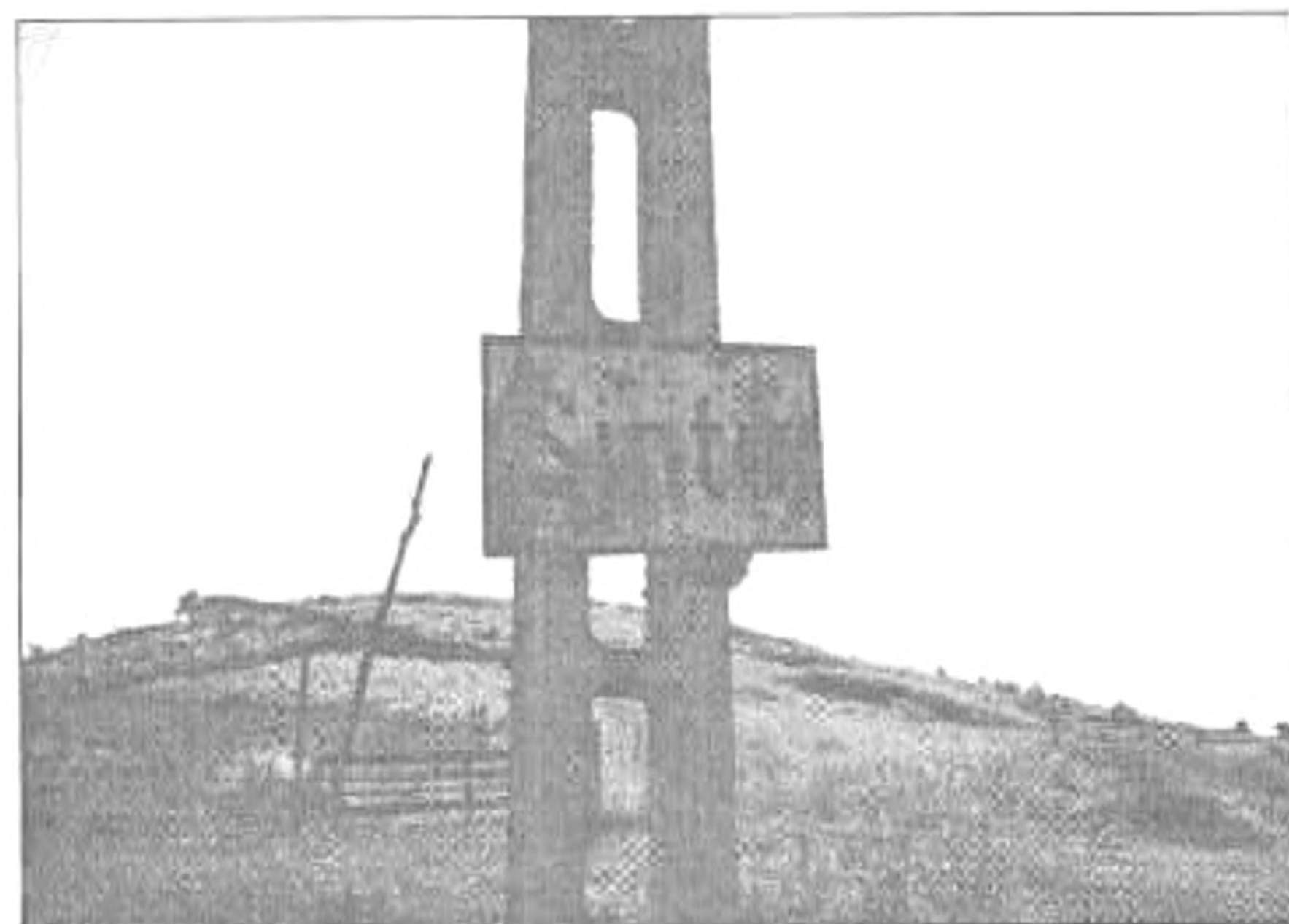
Bódi Mária

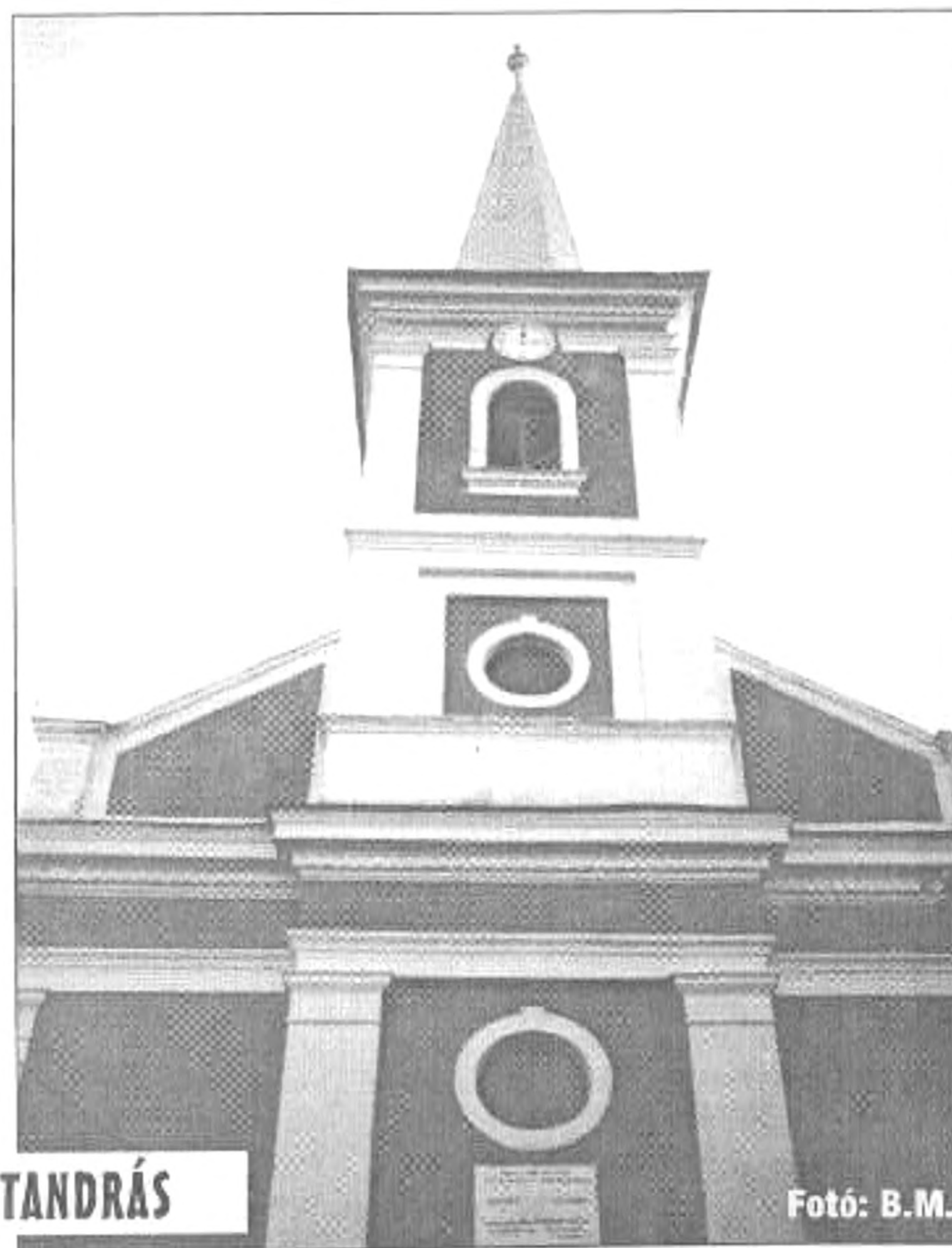
HUNYADSZENTANDRÁS

MEZŐSZENTANDRÁS

SAJÓSZENTANDRÁS

Fotó: B.M.

SZENTENDRÉSI HÍRADÓ

A Diákönkormányzat hírei

Évértékelés

Megtiszteltetés volt számomra, hogy 1999. októberében megválasztottak a Diákönkormányzat elnökévé.

Októberi ülésünkön először alelnököt választottunk, aki Molnár Karolina 6.b osztályos tanuló lett. Ezt követően a patronáló pedagógus személyét választottuk meg, aki ebben a tanévben is Fekete-Rekényi János tanúr úr lett, majd megszavaztuk a Diákönkormányzat éves programját.

Novemberben a Szervezeti és Működési Szabályzat módosítására, valamint az iskola megújított Házirendjének megszavazására került sor.

Decemberben buliztunk! A DÖK úgynevezett „Karácsonyi Diákball” rendezett, ahol 4-8. osztályosig mindenki jól érezte magát.

Januárban a diákjogokkal ismerkedtünk meg (pl.: személyiségi jogok, véleménynyilvánítási jog, stb.).

Februárban Diákközgyűlést tartottunk, amin jelen volt az iskola vezetősége is. A diákok sajnos kis létszámmal (kb. 20 fő) jelentek meg. A Diákköz-

gyűlésen történő szavazások csak akkor érvényesek, ha az iskola tanulóinak legalább 60%-a jelen van, ezért szavazni nem tudtunk.

Márciusban is és áprilisban is az április 14-én megtartott Fordított nap előkészítésével és levezetésével foglalkoztunk. Nagy sikere volt, kicsik és nagyok is egyaránt jól érezték magukat.

Májusban, a Fordított napot értékelő ülésünkön jelen volt Igazgató Úr is, aki szívesen válaszolt a tanulók kérdéseire is.

Júniusban már mindenki az év végi teendővel volt elfoglalva.

Véleményem szerint sikeresen zártuk az iskolaévet, s remélem a következő is hasonló lesz.

A Diákönkormányzat nevében ez úton szeretnék még köszönetet mondani az iskola vezetésének és a tantestületnek munkánkban nyújtott segítségért, valamint Balla Szabolcsnak, aki a bulikon a zenét szolgáltatta.

Szilágyi Edina

VÉGE A TANÉVNEK

2000. június 20-án délután 5 órakor azért gyűltek össze a diákok és tanárok az iskola udvarán, hogy elbúcsúztassák az 1999./2000. tanévet.

Az ünnepség természetesen a Himnusszal kezdődött, majd a 3.a osztályosok előadásában verseket hallgathattunk. Ezt a Varga Lászlóné tanárnő által vezetett iskolai énekkar előadása követte, majd Igazgató Úr beszéde következett, aki elbúcsúztatta a tanévet, valamint a 8. osztályosokat, felhívta a figyelmet a nyár veszélyeire, majd elmondta, hogy az egész iskolában 43 kitűnő tanuló lett, a bukottak száma pedig valamivel több mint 30 tanuló. Ezek közül évisméltásra

6 tanuló bukott. Ezek után az adatok után kiosztotta a jutalmakat azoknak a tanulóknak, akik valamilyen tanulmányi versenyen vettek részt, valamint a kitűnő tanulóknak. A jutalmazás rendhagyó volt annyiban, hogy idén nem könyvet, hanem könyvtulajdányt kaptak a jutalmazott tanulók. Ezt követően még megtudhattuk azoknak a tanároknak a névsorát, akik a következő tanévben, ha semmi nem jön közbe, osztályfőnökök lesznek.

Az ünnepség végén közösen elneveltek a Szózatot, majd mindenki bevonult az osztálytermébe és megkapta osztályfőnökétől bizonyítványát.

Elballagtak a 8. osztályosok

„Ballag már a vén diák tovább, tovább...”, hangzott a dal az iskola falai között június 17-én 9 órakor, jelezve, hogy ismét elbúcsúztunk egy évfolyamot.

Nyolcadikosaink - miután utoljára szólalt meg számukra a Hunyadi János Általános Iskola csengője - végigjárták régi tantermeiket, majd összegyűltek a nagyudvaron, hogy megtarthassuk a ballagási ünnepséget.

A Himnusz után a 7. osztályosok nevében Takács Szilvia búcsúzott a nyolcadikosoktól, majd Szekeres Brigitta adott elő egy verset. Ezek

után Galambos Ildikó 8.a osztályos búcsúzott a nyolcadikosok nevében szöveggel, verssel pedig Hamza Berta.

A búcsúzás után az énekkartól 3 színvonalasan előadott dalt hallgathattunk.

Őket Igazgató Úr búcsúztatója követte, melyben visszaemlékezett az elmúlt nyolc évre, kérte a végzős diákokat, ne feledkezzenek el az itt eltöltött évekről és köszönjék meg szüleiknek, hogy felnevelték őket, kérjék továbbra is az ő segítségüket, tanácsukat.

„Mert a mértékletesség és a lélek békessége az éték legjobb fűszere”

ARANYKINCSTÁR

A következő receptekhez a nyár adja az alapanyagokat: zöldség és gyümölcs, ez a jelszó ilyenkor.

BALKÁNI TÁL: Hozzávalók: 50 dkg sertéshús, egy fej vörshagyma, 20 dkg paradicsom, 20 dkg padlizsán, 20 dkg zöldbab, 2 kg burgonya, petrezselyem és zeller zöldje, só, színespaprika, zöldpaprika, 3 babérlevél. A babért megfuttatjuk az olajon, rátesszük a hagymát, megpároljuk sóval, paprikával ízesítjük. Hozzáadjuk a húsi és felöntjük, jó félig megfőzzük. A kockára vágott krumplit,

padlizsánt, zöldpaprikát, a felaprózott zöldbabot és a paradicsom felét beletesszük és készre főzzük. Jénaiba szedjük, a paradicsomszeletekkel és a zöldekkel beborítjuk, addig sütjük, míg a teje éppen pirulni kezd.

TOKSALATA: A nyári hőségben igazi hűsítő lehet egy kis tálkával azoknak, akik a hűtőnél kezdik, ha valahonnan hazamennek. Hozzávalók: Tök felkockázva, kapor, só, cukor, fokhagyma, vörshagyma, ecet, joghurt. A felkockázott tököt a kaporral sós vízben roppa-

násig főzöm, leszűröm és lehűtöm. Ezalatt elkészítem a dresszingset. Sóval, cukorral, ecettel salátalevet készítek, beleszelem a hagymákat ízlés szerinti mennyiségben elkeverem a kaporral és a joghurttal. Ráöntöm a tökre és jól behűtöm. A leszűrt lé levelek felöntéséhez kiválóan alkalmas.

GYÜMÖLCSÖS LEPÉNY: Tésztája egyszerű és a mindenkori gyümölccsel díszíthető. Hozzávalók: 30 dkg liszt, 1/3 része rétesliszt legyen, 7-8dkg porcukor, egy csipetnyi só, 5 dkg vaj, egy db to-

jás, 2-2,5 dl tej, 2 dkg élesztő + gyümölcs. A tésztát összeállítjuk, jól kidolgozzuk és kb. egy órát kelesztjük. Lisztezett tepsibe simítjuk - ha leves a gyümölcs egy kevéske grízzel meghintjük - beborítjuk alaposan a gyümölccsel, cukros liszttel, vagy vajas-mézzel, vagy cukrozott narancshéjjal megszórjuk és készre sütjük 45 percig közepes tűznél. Kockára szeletelve tálaljuk.

Kellemes csemegézést kívánok!

Bódi Mária

EGÉSZSÉGÜNKÉRT * EGÉSZSÉGÜNKÉRT * EGÉSZSÉGÜNKÉRT

Anyajegyből is lehet rák?

Sajnos igen, az egyik legrosszabb indulatú rák a melanoma veleszületett vagy később kialakult festékes (barna) anyajegyéből is kiindulhat. Az utóbbi évtizedekben az ilyen rákban szenvedők száma egyre növekszik, melynek oka a sokszor hangoztatott környezeti ártalmak (káros napsugárzás, stb.), de a rákbetegség súlyosságáért, előrehaladottságáért gyakran maga az egyén is felelős.

A rohanó életmód, „a kis dolgokkal nem törődöm” szemlélet ill. bizonyos még ma is élő hiedelmek, mint például az, hogy „nem szabad kivágni az anyajegyet, mert elrákosodik” fiatal emberek ill. egészségesnek tűnő középkorúak hirtelen kialakuló súlyos betegségéhez, halálához is vezethet. Bármelyik anyajegyet ki lehet vágatni, sőt bizonyos anyajegyeket ki is kell, hogy megelőzzük a rákos átalakulást.

Egy megdöbbentő statisztikai adat: Magyarországon a 30 év alatti korosztály halált okozó rákjai között a második helyet foglalja el a melanoma!

Kezdeti stádiumban ez a rák is teljes mértékben (100%-ban) meggyógyítható!

Sajnos a melanomás betegek 2/3-a csak akkor fordul orvoshoz vagy kerül a megfelelő szakemberhez, amikor már hónapok, évek óta (!) megváltozott a veleszületett vagy később kialakult (kb. 30 éves korig) anyajegy: aszimmetrikussá vált, színe fekete lett, kiemelkedőbbé, dudorossá vált vagy kisebesedett és vérzik és már nem is hasonlít az eredeti anyajegyre, mert már rák! Egyes esetekben már áttétek is jelentkeznek! Ez a rákos átalakulás esetleg igen enyhe viszketéssel jár de egyáltalán nem fáj! Ez a második gyakori hiedelem, hogy „hiszen nem is fáj - miért lenne rosszindulatú?”. Sajnos csak akkor lépnek fel fájdalmak amikor már többszörös áttétek képződnek és súlyos rákbetegség alakul ki.

A harmadik gyakori hiedelem a veleszületett anyajegyekhez való túlzott ragaszkodás még akkor is amikor rákmegelőzés szempontjából fontos lenne ki-

metszésük. „Édesanyámnak v. édesapámnak is ugyanezen a helyen volt és semmi baja nem lett. Ezzel születtem, s ezzel is szeretnék meghalni.” ilyen, és ehhez hasonló kijelentések hangzanak el vizsgálatkor amikor felmerül az anyajegy eltávolításának szükségessége. A veleszületett anyajegyekből pedig sokkal gyakoribb a rák képződés, mint a később kialakuló szabályos általában nem túl nagy egyenletes barna színeloszlású anyajegyekből. Egészen 30 éves korig képződhetnek újabb anyajegyek bőrünkön és általában teljesen jóindulatúak. Vannak bizonyos egyének (van amikor egy családon belül többen is!) akiknek bőrén 15 éves kor után igen nagy számú különböző nagyságú furcsán aszimmetrikus alakú és pettyezett vagy foltos világosbarna-sötétbarna anyajegyek képződnek. Ezek azok a személyek akik szintén hajlamosabbak az átlagosnál a melanomára, az anyajegy rákos elfajulására.

Sajnos a statisztikai adatok szerint még az ép (anyajegy nélküli!) bőrből is kialakulhat melanoma amelyet szintén a fekete szín, a rohamos növekedés, a szabálytalan alak és szél, esetleg erős kiemelkedés-dudorosság vagy kisebbedés is jellemez.

Meg kell még említenem az „időskori szemölcsöket” melyeket gyakran összetévesztenek anyajeggyel sőt néha melanomával is. Pedig teljesen jóindulatúak már 30 éves kor környékén jelentkezhetnek és később gyakran igen nagy számuk miatt problémát okozhatnak: viszketnek, leválnak, lehámlanak majd visszánőnek. Hónaljban, nyakon kocsányos formában jelentkeznek - ezek gyakran begyulladnak, megduzzadnak és igen fájdalmasak is lehetnek.

Az anyajegyekkel és a melanomával foglalkozó bőrgyógyászok és onkológusok is arra hívják fel a figyelmet, hogy az anyajegy bármilyen megváltozását feltétlenül meg kell mutatni bőrgyógyásznak. Sajnos az anyajegyesekek egy része az előzőekben említett okok miatt nem törődik a kisebb változá-

sokkal vagy pedig egyáltalán nem veszi észre; pl.: nem jól lát vagy nem látható helyen van a kis anyajegy melyen valamilyen változás történt, pl: deréktáj, a hát közepe, a fejtető, a nyakszirt stb.

Véleményem szerint időnként bőrgyógyászati szakrendelőben történő anyajegyvizsgálatra lenne szükség melynek keretében a megfelelő gyakorlattal rendelkező bőrgyógyász speciális nagyítóval biztosan még korai, kezdetében a megfelelő gyakorlattal rendelkező bőrgyógyász speciális nagyítóval biztosan még korai, kezdeti stádiumban is felfedezi a melanomát, a rákos elfajulást vagy pedig ha szerencsére nincs probléma akkor ha szükséges a dörzsölésnek kitett, vagy fur-

csa nyugtalan anyajegyeket rákmegelőzés szempontjából kivágnatná.

ÖSSZEFOGLALVA: kinek ajánlott az anyajegyvizsgálat?

- akinek veleszületett anyajegy van;

- akinek nagy számú, furcsa alakú, aszimmetrikus, változatosan foltos anyajegy van;

- akinek nem volt anyajegy és mégis valamilyen anyajegyhez hasonló, de kifejezetten fekete (!) és fokozatosan növekedést mutató folt jelenik meg bárhol a bőrén.

A Szarvasi Bőrgyógyászati szakrendelésen minden kedden 11-13 óráig anyajegyvizsgálatot tartunk. Természetesen mint a bőrgyógyászati szakrendelésre általában erre a vizsgálatra sem szükséges beutaló.

A bőrgyógyászati magánrendelés
2000. július 17-től augusztus 17-ig
szünetel.

Első rendelés
2000. augusztus 18.,
Békésszentandrás
I. sz. háziiorvosi rendelő.

Pénteken: 15-17 óráig,
16 óra után csak előjegyzés alapján
06-30/228-7171

Szentendrasi Híradó
ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

Kiadja:

Békésszentandrás Nagyközség Önkormányzata

Felelős kiadó: Sinka József

Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság

Tagjai: Horváth Sándorné, Benedek Erika, Fabó István,
Sinka Csaba

Felelős szerkesztő: Molnár Imre Zoltán

Készült:

SZARVASPRESS Bt.

Telefon/fax: (66) 313-144/19

NYTSZ: 372/2/1995

Kullancs okozta betegség - Lyme-kór

Vidékünkön kb. minden 10. kullancs magában hordozza a Lyme-kór kórokozó baktériumát, melyet vérszívás közben a szervezetbe juttathat.

A kullancsok bokrokról, magasabb fűről, gazról is ráakaszkoznak az ember bőrére. Szarvas és környékén leggyakrabban temetőben, a ligetekben, de akár a saját kertjében is „kaphat” az ember kullancsot! A kullancs a bőr átszúrása előtt érzésteleníti azt - így észre sem vesszük, hogy ránk akaszkodott és néha napokig észrevétlenül szívhatja a vérünket. Ezért fontos, ha „kullancsos” helyen járunk minden este meg kell néznünk, nézetnünk magunkat, főleg a hajlatainkat (hónalj, combhajlat, stb.) gyermekeknek pedig még a fül környéki hajás fejbőrt is tüzetesen át kell vizsgálni.

Ha felfedeztünk egyet (vagy többet) minél hamarabb távolítsuk el bőrünkől, de nem mindegy hogy hogyan!

NEM SZABAD a kullancs potrohát semmivel sem bekenni, sőt megfogni sem, megnyomni, mert lehet, hogy ekkor „köpi” a kórokozót szervezetünkbe! Legjobb ha kullancskiszedő-csipesszel közvetlenül a bőrfelületen fogva csavaró mozdulattal kivesszük, vagy éles késsel levágjuk, lefejezzük a kullancsot. A fej nem baj, ha bent marad a bőrben, az nem okoz különösebb problémát, mint bármely idegen test - kis reakciót kelt majd kilökődik. Természetesen jobb, hogy ha orvoshoz fordulunk. Ezután jóddal (Betadin) kenjük be a kullancs helyét. Általában

7-10 nap alatt eltűnik a kis vörös csomó nyomtalanul. Fertőzést jelez, ha néhány hét múlva a kullancscsípés helye körül kör alakban halvány pír jelentkezik, amely gyakran nem igazán feltűnő, nem viszket és nem fáj. Ez a bőrtünet csak a fertőzöttek kb. 2/3-ában jelenik meg.

Kb. 20-30%-ban a fertőzésnek semmi tünete nincs - csak később jelennek meg, esetleg az izületi, idegi vagy szívtünetek!

Ezért tanácsos minden kullancscsípés után orvoshoz (bőrgyógyászhoz) fordulni. Korai stádiumban a fertőzés jól gyógyítható, gyógyszeres kezeléssel.

FONTOS megjegyezni:

- Kullancsveszélyes időszakban (tavasztól a téli fagyok be-

álltáig) a bozotos, bokros területeken zárt ruházattal vagy kullancsriasztó szerekkel védekezzünk a kullancscsípés ellen.

- Nem minden kullancs fertőzött, de jobb elővigyázatosnak lenni, minél hamarabb a megfelelő módon távolítsuk, vagy távolíttassuk el a kullancsot.

- Általában van bőrtünet - jelezve fertőzöttséget, de lehet minden bőr tünet nélkül is fertőzött valaki.

- A fertőzöttséget ill. az ellene való védekezést vérvételi mintából lehet kimutatni.

- A Lyme-kór megfelelő gyógyszeres kezeléssel gyógyítható, ha korai stádiumban kerül felfedezésre!

Dr. Gulyás Mária
bőrgyógyász főorvos

Köszönet a sok-sok mindenért

A Mozgáskorlátozott Egyesület békésszentendrési csoportja 2000. június 24-én délután 2 órakor a Művelődési Házban Teadélutánnal egybekötött Millenniumi ünnepséget tartott.

Vendégek voltak:

Domokos László - országgyűlési képviselő úr Békés megyei Millenniumi Emlékbizottság elnöke

Sinka József - polgármester

Aszódi Zsolt - képviselő-testületi tag

Bobvos János - képviselő-testületi tag

Hévizi Róbert - képviselő-testületi tag

Molnár Imre - igazgató úr

Oláh Géza - elnök úr

Sinka Brigitta - sakkmester

Hamza Zoltán - helyi FIDESZ vezető

Virág Sándorné - Idősek Otthona vezetője

Bódi Mária - a helyi csoport idegenvezetője

Csonki Attiláné - Vértessy Társastánc Klub vezetője

Kultúrműsor:

Himnusz

Ünnepi köszöntőt mondott Hévizi Róbert, a Millenniumi Emlékbizottság elnöke

Hunyadi János Általános Iskola kultúrműsora (vers, tánc, szavaltat)

Bódi Etelka ének

Dívatbemutató ezerev ruháiból

Vértessy Társastánc Klub műsora

Csabacsüdi Pávakör népdalcsokrot énekel

Domokos László országgyűlési képviselő úr záróbeszéde

Szózat

A Szózat után a megvendéglés következett

Közreműködtek:

Kun János - díszlet

Hmesjárné Dorogi Mária, Kiss Éva, Szalainé Sinka Edit, Tóth Zoltánné tanítók

Ünnepség támogatói voltak:

Békés Megyei Önkormányzat

Hévizi Róbert - vállalkozó

Tóth Zoltánné - tanító

Zeitler Róbertné - tanító

Nádudvari Gáborné - vállalkozó

Tagjaink tombolatárgyakkal, jegyek vásárlásával támogatták rendezvényünket.

A tombola főnyereményét (középszőnyeget) az ART-KELIM Bt. biztosította.

A helyi csoport vezetői köszönik, hogy megtisztelték ünnepségünket - tagjainkon kívül - a

szarvasi Mozgáskorlátozott Egyesület, Örménykút, Kardos, Csabacsüdi helyi csoportok tagjai tapsukkal fejezték ki tetszésüket.

Köszönjük a közreműködőknek áldozatkész munkájukat. Beszámoló rövid, de nem is lehet szavakon kifejezni, azt az érzést, amit ez a csodálatos délután nyújtott minden jelenlevő számára.

Végül idézem meghívónkon levő idézetet:

„Magyar vagyok, Legszebb ország hazám

az öt világrész nagy területén.

Egy kis világ maga. Nincs annyi szám,

Ahány a szépség gazdag kebelén.”

(Petőfi Sándor)
Tóth Mihályné
csoportvezető

GYERMEK OLDAL

Viktor Gyula A nagyra nőtt bányamanó

Boncidán innen, Hencidán túl, a Rudahegy mélyében, volt egyszer egy bánya. Évszázadok óta bányásztak már a hegy gyomrából. A bánya mélyét keresztül-kasul szeltek a régi, elhagyott tárók sötét vágatai. Ezekben a vágatokban élt egy kis bányamanó, aki annyira picikére nőtt, hogy még az aprótermetű manók között is törpének számított; nem érte el még a két láb magasságot sem. Megelégedett lehetett volna, hiszen minden, ami egy bányamanónak kell, a rendelkezésére állott. Egyedül pöttöm termete miatt kesergett olykor-olykor. Sokszor kereste fel az új vágatokat, s bámulta a szélesvállú, izmos bányászokat. Ilyenkor elkeseredetten suttozott magában:

- Miért vagyok én ilyen apró? De jó lenne olyan magasnak lenni, mint a bányászok! Nem ... még náluk is magasabb szeretnék lenni!

El is határozta, hogy tesz valamit a cél érdekében. Elballagott a legősibb táróba, ahol a bánya-patkányok nemzetsége táborozott. Apró vágataik behálózta az egész Rudahegyet, s ha valahol lazult a szikla, hangos visítással adták a bányászok tudtára a veszélyt. ezért nem bántja soha a bányász ezeket a rút kis állatokat. A manó megérdeklődte, hol találja Markot, a tudós bánya-patkányt, aki olyan öreg volt, hogy emlékezett még a nagytemplom építésére is. Csakhamar meg is találta, éppen egy darab szalonnabőrt szopogató, mert megrágni már nem bírta.

- Tudom, hogy bajomra csak te tudsz orvosságot, hiszen bölcsességedről csodákat mesél a bányák népe - fejezte be mondókáját a manó, és egy nagyot sóhajtott.

- Nincs semmi baj - nyugtatta meg mark -, betegségednek megvan az orvossága. Nem is

kell messze menned érte. A régi könyvében meg van írva, hogy bizonyos kőzetek, alkalmasak bizonyos betegségek gyógyítására. A te bajodra legjobb a kéken tündöklő azurit. Járd be a bányát, szedd össze a legszebben ragyogó kristályokat, őröldesd finom liszté és minden reggel tegyél egy kanálnyi a kávédba. Nagyra nössz tőle.

- Köszönöm a jótanácsot - mondta a manó, és hálája jeléül jókora juhsajtot helyezett Mark asztalára, ami egy malachittömből volt kifaragva.

Heteken át gyűjtötte a ragyogó színben tündöklő azurit kristályokat. Elvitte a bánya-malomba és finom liszté őrölte. Minden reggel szórt a kávéjába egy kanálnyi. Csakhamar tapasztalta, hogy kezd kinőni a ruháit. Elment a bánya-szabóhoz, jó bő ruhát varratott magának, de az sem tartott sokáig. Ezután minden kilencedik napon új ruhát kellett csináltatnia.

Nagyon boldog volt akkor már a manó, s szinte táncolva szaladt hazafelé, amikor beleverte fejét a főtéfabá. Nemsokára már csak meghajolva tudott járni a tárnák mélyén, s ha ki akart nyújtózkodni, le kellett feküdnie. Valóságos óriás lett belőle, s amikor álmában horgyogni kezdett, a bányászok ijedten menekültek a napvilágra.

Már csak négykézláb tudott a szűk vágatokban közlekedni. Kénytelen volt időnként kimeni a bánya szádáján, s hatalmas fenyőfák között jól kinyújtóztathatta tagjait. Őszi időben csodálatos színekben pompázott a Csorbakő melletti erdőrengeteg. Örömeben két napig kóborolt a fák között; érett áfonyát, pirosító somot evett, de ízletesnek találta a fa alatt megevett vadkörte is.

Egyszer aztán megunta az erdőt, és visszaindult a bányába.

Bakó Ágnes A parti fűz

Balatonparton egy
fűzfa áll,
leomló lombsátrán
napsugár;
lábánál kényesen,
fényesen
kagylósor csillámlik
ékesen.

Ébred a játékos parti szél,
vitztükör tetején
táncrakél;
hullámot hullámra
hányva jön;
partracsap tarajos
vízözön.

Csobbanva, loccsanva
mossa szét
szikrázó kavicsok
tömegét.
Simul, meg dagad a
hullámdomb;
alábbra hajlik a
fűzfalomb.

Vizmosta partszélen
fűzfa áll,
leomló lombsátrán
holdsugár;
alatta csillogón,
fényesen
kagylósor álmodik
csendesén.

Megdöbbenve vette tudomásul, hogy nem fér be a táróba, még hasoncsúszva sem. A hatalmas manó leült egy kiszórt meddőkupacra, és hangosan sírni kezdett. Siratta kedves bányáját, amelyben a szó szoros értelmében felnőtt. Elhatározta, hogy olyan vidéket keres, ahol a bányákban olyan hatalmas tárók vannak,

hogy ő is belefér. Elindult hát észak felé, Selmechánya környékére.

Valószínűleg ő volt az utolsó bányamanó a Rudahegy bányáiban, mert azóta senki sem látott erre felé ilyet. Mióta nem segíti a bányászokat, azoknak mindenféle gépet kellett kitárolni, hogy munkájukat könnyebbé tegyék.

SPORT

LABDARÚGÁS

Bajnoki eredmények:

29. forduló

Az utolsó hazai bajnoki mérkőzésre hiába látogattak ki a szurkolók, mert mérkőzést nem láttak. A dévaványai csapat üzent, hogy a buszuk elromlott s így nem tudnak elutazni Békésszentendrásra. A találkozó három pontját így a Hunyadi nyerte 3:0 gólkülönbséggel.

30. forduló

Szeghalom - Békésszentendrás 4:1 (3:1)

Szeghalom, 300 néző, vezette: Zsurka

Hunyadi: Kondacs-Bencsik T., Mrena, Miknyik (Prjevara G.),

Prjevara A., Szabó J., Farkas, Juhász (Domján), Bakró, Bordács, Kovács.

Gólszerző: Bakró

Az utolsó bajnoki mérkőzésen a megyei I. osztályba feljutó Szeghalom ellen a Hunyadi szervezeten, jól küzdött, de a hazaiak végül is biztos győzelmet arattak.

Tóth János: Megérdemelt hazai győzelem született.

Jók: Kondacs, Bencsik T., Bakró

Ifjúsági mérkőzésen:

Szeghalom - Békésszentendrás 5:3

Bajnokság után - Beszélgetés Bobvos Jánossal

Befejeződött a bajnokság. A csapat a 8. helyen végzett, ami a minimális célkitűzés volt.

Tóth János edző értékelése szerint a játékosok egyéni képességei alapján jobban kellett volna szerepelniük, ha edzésekre is többen jártak volna. Az igen gyenge edzéstárogatottság miatt kellett beérni a 8. helyre. A mérkőzéseken Bakró Géza, Bencsik Tamás, Bordács Zoltán, Kondacs Attila, Prjevara András és Szabó János teljesítményével volt leginkább elégedett az edző.

Példátlannul sok, összesen 38 játékos lépett pályára a 30 mérkőzésen.

A góllövő listán Gugolya György 10 találattal az első, annak ellenére, hogy csak az őszi szezonban szerepelt a Hunyadi színeiben. A további gólok közül Juhász Attila 8, Bakró Géza 7, Bencsik Tamás 6, Szabó János 4, Farkas Roland és Bencsik Imre 3-3, Oravecz Tamás, Bordács Zoltán, Kovács Norbert, Farkas Péter és Kerekes Béla 2-2 gólt szerzett.

A bajnokság végén az elnökség is értékelte a csapat munkáját, valamint döntéseket hozott a további működéssel kapcsolatban.

Ezekről számolt be Bobvos János elnök.

- Mindjárt a bajnokság befejezése után összeült az elnökség és értékelte a csapat munkáját. A felnőtt csapat teljesítette a minimális elvárást, 8. helyezést szerzett, de a csapatban venne volt a 6. hely megszerzésének a lehetősége is. Az edzésre járás igen gyenge, aminek vizsgáljuk, de nem tudjuk az okát. Sok a munkahelyi és egyéb elfoglaltság, de biztosan van mások is.

Az ificsapat edzéstárogatottsága megfelelő, az elért helyezés a 6. hely szintén. Ezen az elnökségi ülésen Tóth János edző, valamint Dorogi András

technikai vezető bejelentette lemondását, amit az elnökség tudomásul vett. A következő elnökségi ülésen döntöttünk a személyi kérdésekről, mert addig tájékozódni kellett. Elbeszélgettünk a játékosokkal, sportbarátokkal, ki lenne a legjobb megoldás az edző személyére. Több név is felmerült, de lehetőség szerint hazai szakemberre szeretnénk volna bízni az együttes irányítását. Úgy értékeltük, hogy a megyei II. osztályban és a mi körülményeink között érdemes összevonni a felnőtt és az ificsapat edzéseit, ezért a 2000-2001-es bajnoki idényre Varga Lászlót bíztuk meg a felnőtt és ificsapat vezetésével, segítőjének pedig Székely Lászlót kértük fel. A technikai vezető funkciót megszüntettük, ezt a feladatot a továbbiakban Székely László látja el. A serdülő csapat edzője Petrás Endre lett teljes felelősséggel, természetesen továbbra is számítva Sinka Pista bácsi szaktanácsára.

- *Miről volt még szó az elnökségi ülésen?*

- Meghatároztuk a célkitűzést. Eredményesebben szeretnénk szerepelni, az 5. helyezést elérni. Varga László, Székely László edzőpárostól azt várjuk, hogy jobban összekovácsolja a csapatot, az edzéstárogatottság jobb legyen, hogy eredményesebben szerepeljen a csapat. Vélhetően együtt marad a csapat gerince, így a lehetőség adott lesz a jobb szereplésre. Nagyobb hangsúlyt szeretnénk fordítani az utánpótlás nevelésre. Szakmai szempontból egy irányítás alá kellene vonni az iskolai Góliát csoport, valamint a serdülő csapat működését.

A bajnokság augusztus 6-án kezdődik és november 12-ig tart.

- *Köszönöm a beszélgetést, sok sikert kívánok a csapat szerepléséhez.*

Fabó István

A bajnokság végeredménye

1. Kondoros	30	25	4	1	107-28	79
2. Magyarbánhegyes	30	20	4	6	56-25	64
3. Szeghalom	30	19	5	6	89-38	62
4. Nagyszénás	30	16	5	9	65-47	53
5. Mezőhegyes	30	15	6	9	74-49	51
6. Oh. Rákóczi Vasas	30	15	4	11	61-65	49
7. Mezőkovácsháza	30	15	2	13	71-54	47
8. Békésszentendrás	30	13	4	13	54-46	43
9. Kaszaper	30	12	7	11	46-49	43
10. Kunágota	30	12	6	12	67-78	42
11. Békéssámson	30	10	5	15	47-63	35
12. Doboz	30	8	8	14	34-45	32
13. Sarkadkeresztúr	30	9	4	17	46-71	31
14. Gádoros	30	6	7	17	53-81	25
15. Dévaványa	30	4	2	24	29-103	14
16. Csanádapáca	30	4	1	25	32-89	13

A Kondoros, a Magyarbánhegyes és a Szeghalom ősztől a megyei I. osztályban folytathatja, míg a második vonalnak a Csanádapáca, a Dévaványa, a Gádoros, a Sarkadkeresztúr és a Doboz kénytelen búcsút mondani.

FELHÍVÁS

A kézilabda klub várja azon fiatalok jelentkezését, akik kézilabdázni szeretnének, hogy jelentkezzenek az iskola kézilabda pályáján hétfőn, szerdán és pénteken 19 órától.

Kortól függetlenül mindenkit szívesen látnak.

Fiúk jelentkezését is várják.

KÉZILABDA

A kézilabdázók is befejezték a bajnokságot, melynek eredménye ként összesítésben a 11. helyen végeztek.

Apáti Nagy Ferenc értékelése szerint a felnőtt csapat szereplése megfelelő, mert volt olyan, hogy sérülések miatt a 12 felnőtt játékosból csak hárman voltak egészségesek. Ennek ellenére mindig ki tudtak állni és nagyarányú vereséget egyszer sem szenvedtek.

Az ificsapat is kezd egyre jobban összeszokni, bár még ez eredményekben nem mutatkozik meg, mert a meghatározó ifijátékosok közül sokan a felnőtt csapatban szerepeltek.

Dömján László - aki eddig is segítségére volt Feri bácsinak - elvégezte az edzői tanfolyamot és a nyártól átveszi a csapatok irányítását.

Apáti Nagy Ferenc elmondta még, hogy régi álma valósult meg, mert egy 8-10 fős férfi csapat kezdte el az edzéseket. Ők is szeretnék elindulni versenyeken. A téli teremkupa talán már elindulhatnak.

Az iskolával közösen június elején megrendezték a Cziglédszky kupát Cziglédszky Sámuel emlékére kézilabda és labdarúgás sportágban. Három iskola csapatai közül Szentendrész nyerte el a serleget.

Nagy nagy eredmény, hogy sikerült a tornatermet, öltözőket, kézilabda pályát felújítani, mert így sokkal jobb körülmények között tudnak dolgozni a lányok.

Végezetül a klub nevében megköszöni a támogatást minden szponzornak, tagoknak, Önkormányzatnak, akik segítették a klub működését.

Fabó István

KAJAK-KENU

Szolnokon rendezték meg a II. ifjúsági válogató kajak-kenu viadalt, mely végül is eldöntötte, hogy mely egységek képviselik hazánkat az ifjúsági EB-n. Szoros versenyeken, izgalmas csatában Szitó Ákos három ezüstérmet nyert.

K-1 500 m-en a szegedi Börcsök Balázs mögött lett második.

K-2 1000 m-en a győri Baranyai Gergővel szoros csatában ugyan, de szintén másodikként eveztek célba.

A harmadik ezüstérmet K-4 500 m-en Szitó Ákos - Baranyai Gergő - Kárász István (Honvéd) - Ring Dániel (Honvéd) összeállításban nyerték. Ezzel a versennyel lezárult a válogatás az ifi EB-re, kialakult a csapat, amibe sajnos Ákosnak nem jutott hely. Ennek ellenére az egyesben elért második helyezése nagyon jó eredmény. Saját magunk és többek véleménye szerint is ezzel a teljesítménnyel helye lenne az 500 m-es négyesben, de a négyesek összeállításánál erősen dominálnak az egyesületi és más érdekek is. Nagy lehetőség lett volna Ákos számára az ifi EB-n való indulás, de a nagyon erős hazai me-

zőnyben bebizonyította, hogy ez élvonalba tartozik. Gratulálunk a teljesítményéhez.

Velencén rendezték meg hétvégén az Országos ORV (évfolyamos) döntőt. Sajnos az időjárás miatt a második napi versenyszámokat nem tudták megrendezni, mert olyan erős vihar volt a pályán, hogy a versenybírók és a vízrendőrség nem engedélyezte tovább a versenyzést. Az első napon az 1000 m-es számokat rendezték, ahol Szitó Ákos K-1 1000 m-en 1. helyezést szerzett.

K-2 női ifi 100 m-en Sinka Dóra - Sindel Anna 7. helyezést ért el.

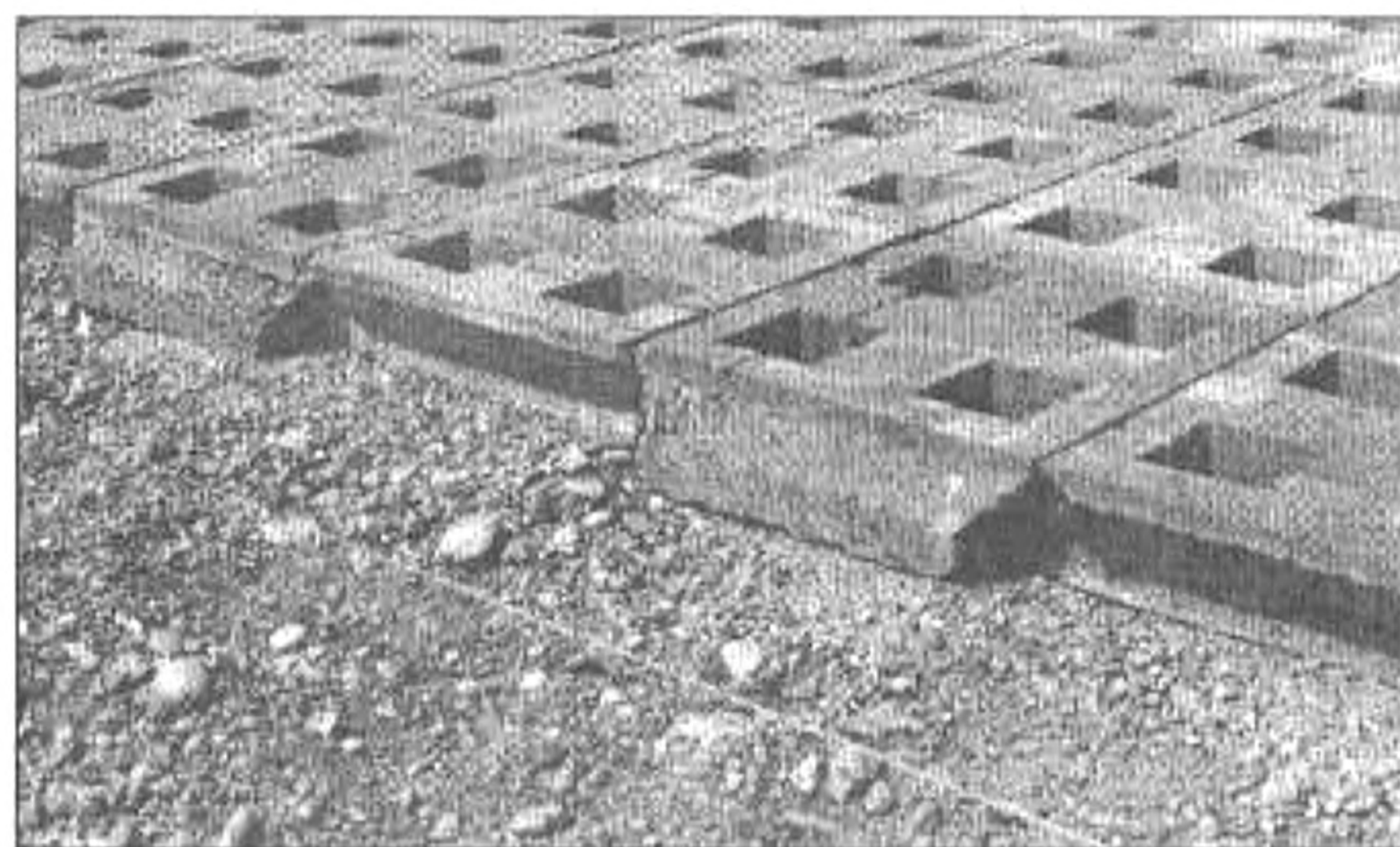
Mivel a második napi versenyek elmaradtak, így majd az országos bajnokságon lesz lehetősége mindenkinek eredményeket elérni. A verseny elmaradása mellett másik kellemetlen hírt is kaptunk, hogy elmarad a szegedi ifi Világkupa, így Ákosnak nem lesz lehetősége nemzetközi versenyen indulnia.

Tovább készülnek versenyzőink a versenyekre. Az országos bajnokságokat július végén és augusztus elején rendezik.

Fabó István

ÚJ TÉRBUURKOLÓ KÖVEK

Magyar szabadalom alapján gyártott különleges alakú tömör és gyephézagos térburkoló kövek, vízepítési műtárgyak, földművek, csapadékvíz-elvezető csatornák burkolásához tömör és gyephézagos kivitelben, 30x30x6 és 30x30x8 cm vastagságban.

ARGOMEX®

Építészeti és Kereskedelmi Kft.

5561 Békésszentandrás,
Kisfaludy u. 30.

Tel./Fax: 66/313-439